

ГъэпцІакІуэхэм **ЛЗЫХЬ** яхуэвмыщі

2-нэ нап.

Дунейпсо хабзэм тету дамэгъу **ЗЭХУЭХЪУАТ** 2-нэ нап.

«Махуэку»

3-нэ нап.

«Си къуажэ ПсыкІэху КЪЫДЭПЛЪЭ»

4-нэ нап. >

Унагъуэм я ІэдакъэщІэкІхэр

Nº92 (24.374)

2022 гъэм шыщхьэуІум (августым) и 4, махуэку

Тхьэмахуэм щэ къыдокІ

• И уасэр зы тумэнщ

Къзбэрдей-Балъкъэрым и мэкъумэшыщІэхэм я ехъуліэныгъэхэр утыку кърахьэ

Ди газетым еджэхэр зэрыщыгъуазэщи, Калининград областым щекіуэкіащ «Губгъуэм и урысейпсо махуэ-2022» гъэлъэгъуэныгъэр. Абы республикэм мэкъумэш хозяйствэмкіэ и министр Сыжажэ Хьэсэн я пашэу, Къэбэрдей-Балъкъэрым и мэкъумэшыщІэхэм я ліыкіуэ гуп хэтащ.

ЗЭХЫХЬЭШХУЭМ и лэжьыгъэм и Іыхьэ нэхъыщхьэ дыдэхэм ящыщу щытащ «Урысейм гъавэ щыгъэкІыныр - 2022 - 2030 гъэхэм ятещіыхьа стратегие плъапіэхэмрэ ахэр зэгъэхъуліэнымкіэ іэмалхэмрэ» пленар зэіущіэр. Ар иригъэкІуэкІащ икІи зэхыхьэшхуэм хэтахэм я пащхьэ къыщыпсэлъащ Урысейм мэкъумэш хозяйствэмкІэ и министр Патрушев Дмитрий. КъаІэта Іуэхур къазэрыщыхъур а утыкум щыжајащ агропромышленно комплексым и щјыналъэ унафэщ органхэм я пашэхэм, мэкъумэш бизнесымрэ шІэныгъэмрэ. ІэнатІэм тезяйствэм къыпэщыт къалэн нэхъыщхьэхэм зэреплъыр.

Гъэлъэгъуэныгъэм хиубыдэу утыку кърахьащ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм наржылапхъэ щыгъэкІынымкІэ щыІэ хэкіыпіэхэр икіи абыхэм ятеухуауэ къэпсэлъащ Урысей мэкъумэш центрым и ІуэхущІапІэу КъБР-м щыІэм и унафэщІ Куржы Хьэсэнбий. Иджыпсту гибрид нартыху жылапхъэу къэралым и субъектхэм нэхъыбэ дыдэ щызыщэхэм ди республикэр яхэтщ. Абы и лъэныкъуэкІэ КъБР-м зэфіэкіышхуэ бгъэдэлъщ, республикэм и губгъуэхэр хуабжьу къозэгъ а жылапхъэ лізужьыгъуэр гъэкіыным. Гъавапхъэу, силос мы Іуэхумкіз Къэбэрдей-Балъкъэр РеспублигъэтІылъыгъэу Іуахыжын папщІэ КъБР-м гъэ къэс нартыху гектар мини 140-рэ хуэдиз щыхасэ. Жылапхъэхэр щагъэкІ гектар 5420-м нэблагъэм.

Куржы Хьэсэнбий зэрыжи амк э, иужьрей илъэситым жылапхъэхэр ягъэкын папшіэ хухах хьэсэхэр нэрылъагъуу нэхъыбэ хъуащ икlи мэкъумэшыщ эхэри, «Россельхозцентр» зэар сэбэпышхуэщ нэгъуэщІ къэралхэм къраш гухьэныгъэм и лэжьакІуэхэри. нартыху жылапхъэр гъэмэшІэнымкІэ.

ЗэкІэ къызэрыдбжамкІэ, нартыху жылапхъэхэр иджыпсту щагъэкІыр гектар 5500-рэ хуэдиз хъумэ, 2025 гъэм ирихьэл эу ар гектар 6300-м нэдгъэсыфынущ. Абы и фіыщіэкіэ УФ-м и адрей щІынальэхэм яхуедгъашэ жылапхъэ тонн 14300-р илъэсищым къриубыдэу тонн 18120-м нэсу хэхъуэнущ. Республикэм щагъэкІ жылапхъэхэр нэхъыбэ щІынымкІэ щіэ-гъэкъуэнышхуэщ инновацэ технологиехэм зэрызаужьымрэ гидромелиорацэм зэрызиубгъумрэ (2021 гъэм псы зыщагъэлъадэ щыхэм гектар мини 9,3-рэ къахэхъуащ), ди ІуэхущІапіэм и іэщіагъэліхэм я лэжьэкіэр зэрефіакіуэр икІи абыхэм жылапхъэхэр гъэкІынымкІэ лэжьыгъэхэм гулъытэ лей зэрыхуащ ыр, - къигъэлъэгъуащ Куржы Хьэсэнбий.

Республикэм щызэтрагъзуващ икІи тэмэму щолажьэ фіагъ лъагэ зиіэ жылапхъэхэр гъэкІыныр зыунэтІ къэрал системэ убзыхуа. Абы хеубыдэ КъБР-м Мэкъумэш хозяйствэмкІэ лажьэ финанс ІуэхущІапІэхэм я ліыкіуэхэм икіи и министерствэр, Урысейм ЩІэныгъэхэмкіэ и абыхэм къаlуэтащ къэралым и мэкъумэш хо- академием и Къэбэрдей-Балъкъэр щlэныгъэ центрым Мэкъумэш хозяйствэмкіэ и институтыр, «Россельхозцентр» агентствэм и ІуэхущІапіэу КъБР-м щыіэр, Мэкъумэш хозяйствэм и ІзнатІзм щыкІзлъыплъынымкІз федеральнэ агентствэм и управленэу КъБР-мрэ Ставрополь краймрэ щыіэхэр.

Япэ класс зиІэ гибридхэм йолэжь икІи ахэр зыхуей хуэзэу егъэхьэзыр «Гибрид СК» ООО-м. Абы илъэсым къриубыдэу гибрид жылапхъэу тонн мини 5 зэхедзыф. Гъэ къэс гибрид жылэу тонн мини 5 зыгъэкІыфын ІуэхущІапІэ Прохладнэ районым къыщызэригъэпэщащ «От бор» инновацэ фирмэм. НэгъуэщІу жыпІэмэ, кэр щІыналъэ куэдым йофІэкІ икІи жылапхъэхэр гъэкіыным пыщіа инновацэ технологиехэр зыубгъуауэ къегъэсэбэп. Иджыпсту нартыхум и элитэ жылапхъэхэр гъэкІыныр ди деж лъэпкъ къалэну къыщалъытащ икІи а Іуэхум йолэжь щіэныгъэ Іуэхущіапіэхэри, губгъуэм ит

ДЫГЪУЭЖЬЫКЪУЭ Борис.

«РусГидро»-м и волон-Къабзагъэм хущіэкъуу тёр урысейпсо зэгухьэныгъэм къыхилъхьа жэр-дэмым ипкъ иткlэ, Сабийхэм ядэлажьэ щІыуэпсбиологие центрымрэ гидроэнергетикхэмрэ Налшык псыхъуэм дэлъ пхъэнкІийр зэхуэхьэсынымкіэ. зэхэдзынымкіэ. идзынымкІэ

ЦІЫХУХЭМ зыщагъэпсэху псыхъуэм дэлъ зэхуахьэсын папщіэ жэрдэмщіакіуэхэм едмехетел мехеішанымын къэпхэмрэ хуагуэшащ, дэтхэнэми екіуэкі іуэхугъуэм и дамыгъэр зытет пыІэхэмрэ джанэхэмрэ иратащ. Къыхэгъэщын хуейщ сабийхэм гуп-гупурэ загуэшу хьэр-хуэрыгъэ хэлъу Іуэхур зэрырахьэкІар. СыхьэтитІ иримыкъум къриубыдэу ныбжьыщІэхэм килограмм 200-м щІигъу пхъэнкІий зэхуахьэсат. Нэхъыщхьэращи, зэхьэзэхуэу псыхъуэр зэщІэзыгъэкъабзэ щІалэгъуалэм щапхъэ ягъэлъэгъуащ - дыкъэзыухъуреихь дунейм хуэсакъын икІи къабзагъэм тету псэун зэрыхуейр.

«Хъумэ!» зи фІэщыгъэ

Іуэхугъуэшхуэ ирагъэ-кІуэкІащ иджыблагъэ.

зэхэхауэ

Къыхалъхьа жэрдэмыр и кІэм нагъэса нэужь, къызэгъэпэщакІуэхэм сабийхэм папщІэ химием, биологием. шІыуэпс щІэныгъэм фІыуэ зэрыхащІыкІыр къэзыгъэнајуэ джэгурэш гъэ-Нэгузегъэужь жыпхъэм щІыуэпсым езыгъэкІ ліэужьыгъуэхэмрэ зэрызэха- Іуэхугъуэ дахэм илъэситІ псэкупсэ мэхъу. ЦІыху къэс жиІащ Сабийхэм ядэлажьэ

гъэкІын хуей Іэмалхэм, хъуауэ дыхэтщ. Къабза- щалъхуа кіэрыхубжьэрыху идзыпіэ- гъэр фащэу къызэрыпщи- пщэрылъ пыухыкіахэр зэзэрызэщхьэщыхып- тІагъэм къищынэмыщІауэ, хъэм икІи ахэр къызэрыхухьыпхъэм, пхъэнкІий мы- лъэужь сабийхэм я дуней фыр цІыхум и узыншагъэм лъагъукІэм къытонэ, я зэран зэрыхуэхъум, абы гупсысэкІэм къыхэкІынкІэ хъуну шынагъэхэм ятеухуа упщІэхэр. Зэхьэзэхүэм иужькІэ къы- зэхэщІыкІ къарет. Абыхэм гъэ зэпэщ етыныр, щапхъэ зэгъэпэщакіуэхэм дэтхэнэ- къагурыіуэу хуожьэ зытет ми «РусГидро»-м и щіыуэпс дунейм кіэлъымыплъмэ, зэгухьэныгъэм и дамыгъэр абы и къабзагъэр дэтхэнэзытет саугъэт лъап1эхэр ми и хьэкъыу зэрыщытыр л1э, къытхыхьэхэм я бжыщІэгъуэн ирагъэкІуэкІащ. иратащ, химием, биологи- зыхимыщІэмэ, зэрыхэкІуэ- гъэм кІуэ пэтми хохъуэ. Дэ ем, щІыуэпс щІэныгъэм дэжынур. ЕтІуанэрауэ, щІэ- къыддэлэжьэну хуейхэм, иту екіуэкіа зэпеуэм хэтт теухуа тхылъхэмрэ щіэн- ныгъэм къалэн къыхегъэкі ди жэрдэмхэр къыдщым хэкіуэдэж пхъэнкіий- гъуазэхэмрэ тыгъэ хуа- - щыуэпсыр хъумэнымкіэ дэзыіыгъыну гупыж зыщі-

мыпхуэдэ зэхыхьэхэм я зрегъэужь. Псом япэрауэ, дэтхэнэ зы ныбжьыщІ́эми зэщІэхъееныгъэ щыІэхэм

щІыналъэмкІэ риІэр зыдэзыщІэж щІэблэ къытщІэхъуэнращ дызытелажьэри, ди ужькіэ а щіыналъэр ихъумэну, гъэужьыну, иригъэфІэкІуэну къалэнхэр зыхуэзыгъэущІыуэпс выж щІалэгъуалэм щІэныегъэлъагъуныр Іуэху зыщыдощІыж. Ди гуапэ зэрыхъущи, ар къыдохъухэм защІэдгъэкъуэну сыт «Хъумэ!» зи фІэщыгъэ хыхьэну хуейуэ хэкупсэ- щыгъуи дыхьэзырщ»,

щІыуэпс-биологие центрым щіэныгъэ гуэдзэмкіэ и егъэджакіуэ Гуэнгъэпщ

«Хъумэ!» зи фІэщыгъэ Іуэхугъуэ дахэр 2005 гъэм къэўнэхуа урысейпсо волонтёр проектщ. Ар хуэунэтІащ ди щІыналъэхэм щежэх псыхэр, псыхъуэхэр, псы хъумапІэхэр, псыгуэнхэр гъэкъэбзэным, ныджэхэр зэlузэпэщ щІыным, зыгъэпсэхупІэхэмрэ нэгузегъэужьып Іэхэмрэ я бжыгъэм хэгъэхъуэным. Апхуэдэу проектым зыхуигъэувыж къалэнхэм ящыщщ жыг хадэхэр гъэтІысыныр, удз гъэгъахэр гъуэгу lyщыгъэкІыныр. фэхэм «РусГидро»-р ядолажьэ щІыналъэхэм щІыпІэ унафэр щызезыхьэ къулыкъущіапіэхэм, курыт щіэныгъэ щрагъэгъуэт ІуэхущІапІэхэм, хъыбарегъащ і ЭнатІэхэм, жылагъуэ гухьэныгъэхэм. Абы иригъэкІуэкІ Іуэхугъуэхэм сабийхэмрэ щалэгъуалэмрэ я мызакъуэу, къэрал икІи щІыналъэ лэжьакіуэхэр, егъэджакІуэхэмрэ гъэсакІуэхэмрэ, зыщыпсэу щІыпІэм и къабзагъэр къызыфізіуэху ціыху къызэрыгуэкІхэр уэру «Хъумэ!» Іуэхугъўэр къызэрыхалъхьэрэ нобэр къыздэсым жэрдэмщІакІуэхэм псори зэгъусэу тонн минитІрэ ныкъуэм щІигъу пхъэнкІий зэхуахьэсащ, цІыхум мин 50-м нэблагъэ хэтащ. «РусГидро»-м и зэгухьэныгъэм гукъыдэж ищІа Іуэхугъуэр къыщыхилъхьа махуэм шегъэжьауэ Къэбэрдей-Балъкъэрым що-

ШУРДЫМ Динэ.

НыбжьыщІэхэм хуащІ къэрал гулъытэм хохъуэ КъБР-м Егъэджэныгъэмрэ щіэныгъэмкіэ дин лэжьакіуэхэм, социальнэ педагогхэм, пси-

и министерствэм иджыблагъэ къыщызэрагъэпэщащ БалигъыпІэ имыувахэм я Іуэхухэмрэ абыхэм я хуитыныгъэмкІэ правительствэ комиссэм хэтхэм я коллегие. Абы хэтащ комиссэм и пашэ. КъБР-м и Правительствэм и Унафэщіым и къуэдзэ Хъубий Марат. Сабийм и хуитыныгъэхэмкІэ КъБР-м и уполномоченнэ Лъынэ Светланэ, КъБР-м егъэджэныгъэмрэ щіэныгъэмкіэ и министр Езауэ Анзор, нэгъуэщі къулыкъущіэхэри.

ХЪУБИЙ Марат иригъэкІуэкІащ зэхуэсыр. Абы шытепсэлъыхьащ балигъып э имыува ныбжышІэхэм гъашІэм хьэлэмэтагъ хуамы!эж мыхъун, заук!ыжын гупсысэхэм щыдихьэх къэмыгъэхъун папщІэ зэрадэлэжьапхъэ шІыкІэхэм. УФ-м и Следственнэ комитетым КъБР-м шиІэ ІэнатІэм кІэлъыплъыныгъэкъызэгъэпэшыныгъэмкІэ и къудамэм и инспектор Ульяновэ Иринэ а Іуэхум теухуауэ къыщыпсалъэм къыхигъэщащ апхуэдэ гупсысэхэр ныбжышцэхэм ямыгэн папщгэ, псом япэрауэ, курыт школхэм сабийхэм хэхаvэ щадэлэжьэн зэрыхуейр. Абы зэрыжиlамкlэ, щапхъзу бгъэлъагъуэ хъуну апхуэдэ Іуэху бгъэдыхьэкіэщ Тэрч, Шэрэдж районхэм щылажьэ курыт школхэм щрагъэкіуэкіыр. А унэтІыныгъэмкІэ абыхэм къыщызэрагъэпэщ зэіущіэхэм кърагъэблагъэ хабзэщ психологхэр, щіыпіэ администрацэхэм я іэщіагъэліхэр. Сабийхэм профилактикэ лэжьыгъэ зэрадегъэкІуэкІыпхъэм ехьэліа зэхуэсхэр щыщыіащ Налшык. Прохладнэ къалэхэм, Шэрэдж щІыналъэм я еджапіэхэм.

Къалашхьэр къапштэмэ, мы илъэсыр зэрыщІидзэрэ апхуэдэ профилактикэ лэжьыгъэх 17 ирагъэкІуэкІащ школакІуэ мини 3,5-м щІигъу кърихьэлІэу. Абыхэм жыджэру хэтащ волонтёрхэри. ЩІыпІэм щолажьэ зэзыгъэкІуж ІэнатІэхэр, профилактикэ советхэр. Ныбжыщ Іэхэмрэ абыхэм я адэ-анэхэмрэ яхуэзащ

хологхэм.

Шэрэдж районым щылажьэ курыт школ псоми шыІэш педагог-психологхэр. 2021 гъэм и фокіадэ лъандэрэ ахэр ядолажьэ Сабийхэмрэ щіалэгъчалэмрэ я творчествэмкіэ республикэ уардэүнэм и апхуэдэ ІэщІагъэлІхэм. Гъэ еджэгъуэ блэкlам къриубыдэу еджапlэхэм психикэ и лъэныкъуэкІэ къыщапщытащ 5 - 11-нэ классхэм шеджэ ныбжыышІэхэм я узыншагъэр. А Іуэхум тещІыхьа адэ-анэ зэхуэсхэри ирагъэкІуэкІащ.

Прохладнэ къалэм Іуэхур зэрыщызэтеублам и гугъу пщіымэ, абы щрагъэкіуэкі лэжьыгъэхэр хуэгъэпсащ сабийхэр Интернетым и сайтхэм ящыщу нэхъ дэзыхьэххэр къэхутэным. «Адэанэм я кІэлъыплъыныгъэ» программэм ипкъ иткіэ, ахэри кіэлъагъэплъ я бынхэр компьютерхэмрэ смартфонхэмрэ зэрис зэманымрэ ахэр абыхэм шыдэзыхьэх Іуэхугъуэхэмрэ. УФ-м и МВД-м Прохладнэ къалэм щиІэ ІэнатІэм и Іэщіагъэліхэр адэ-анэхэм тхуэнейрэ яхуэзаш. лекцэ купщіафіэ зэмылізужьыгъуэ куэд щіагъэдэІуащ. КъинэмыщІауэ, щІыпІэм жыджэру щолажьэ программэм и лейуэ спортымкіэ, нэгъуэщ унэтыныгъэхэмк з сабий псынш эхэм щадэлажьэ ІуэхущІапІэхэр.

Хъубий Марат къыщыпсалъэм къыхигъэщащ лэжьыгъэр гулъытэ хуэныкъуэу къалъытэ дэтхэнэ сабийми щхьэхуэу дегъэкІуэкІын зэрыхуейр. Абы жыджэру къешэлІапхъэщ егъэджакІуэхэри, адэ-анэхэри, психологхэри. Зэгъусэу уелэжьмэ, нэхъ щІэх белджылы пхvэщІынущ ныбжьыщІэхэр гупсысэ мыхъумыщІэхэм хуэзышэ щхьэусыгъуэхэр.

Лъынэ Светланэ коллегием къекІуэлІахэм гу лъаригъэтащ Іуэху зехьэкІэ пэрытым зегъэубгъун зэрыхуейм. Апхуэдэщ мыхьэнэшхуэ зи і а Іуэхум адэ-анэхэри ІэщІагъэлІ зэмылІэужьыгъуэхэри къешэлІэныр.

Зэхуэсым къышаіэта Іуэхугъуэ псомкІи дэфтэрхэр къащтащ.

КЪАРДЭН Маритэ.

Хьэуа-Десантыдзэхэм я махуэр ягъэлъапІэ

Хьэуа-Десантыдзэхэм я ем, военкоматым къикlа- ЗэщІзузэда Къарухэм, хаби къежьапіэщ 1930 гъэм шыщхьэуІум и 2-р.

А МАХУЭМ, Москва дзэ округым зыгъэсэныгъэхэр къалэм пэмы-Воронеж щригъэкІуэкІыу, жыжьэу цІыху 12 зыхэт япэ хьэуа десант гупыр абдеж къыщетІысэхауэ щытащ. Илъэс 92-рэ гъуэгуанэ къэзыкІуа а дзэ лізужьыгъуэр нобэми къалъытэ ІэщэкІэ ЗэщІэузэда Къарухэм я нэхъыфІхэм ящыщу.

А махуэм теухуа пэкІу щекіуэкіащ Афган зауэм хэкІуэдахэм я фэеплъу Нал-КъБР-м лъэпкъ Іуэхухэмрэ кіуэхэм lуэхущIапlэхэм, ДОСААФ-м, Урысей гварди-

махуэр Урысей Федерацэ- хэр. Хьэуа-Десантыдзэхэм я ми СНГ-м хыхьэ къэралхэ- махуэм хуэгъэпса хъуэхъу ми щагъэлъэпіащ. ВДВ-м псалъэ гуапэхэри щыіуащ зэхуэсым

Дэ ди къалэнщ я дзэ пщэрылъыр ягъэзащІэу хэкІуэда десантник ліыхъужьхэм я фэеплъым пщІэ хуэтщІыну, тхъумэну, - жи-Іащ Афган зауэм и ветеранхэм я зэгухьэныгъэм и унафэщі Тхьэгъэлэдж Ти- гъэмкіэ и къуэдзэ, полкомур, пэкіур къыщызэіуихым. Адэкіэ къызэхуэсахэр сей ДОСААФ-м и щіыналъэ дакъикъэкІэ щымащ, зауэлІ-десантникхэм, зауэшхуэм, Афган, гъуэщІ зауэ зэпэщІзувэныгъэхэм хэкІуэдахэм я фэеплъым пщіэ хуащіу.

Десантникхэм къагъэлъэшык и Дэшхуей хадэм итым гъуа лыгъэмрэ хахуа-Абы кърихьэліащ гъэмрэ, хэкум и хъумапщІ́э яхуэщІын, жылагъуэ проектхэмкІэ и тхыдэ фэеплъыр хъумэн министр КІурашын Анзор, зэрыхуейр къыхагъэщащ, зи КъБР-м и Іэтащхьэм и махуэр зыгъэлъапіэ десан-Администрацэм и ліыкіуэ тникхэм ехъуэхъуащ адэкіэ Джаурджий Анзор, ВДВ-м къэпсэлъахэу КъБР-м и Іэтаи ветеранхэр, жылагъуэ ве- щхьэм и Администрацэм и ліыкіуэ Джаурджий Анзор, Зауэм, дэжьыгъэм, Іэшэкіз

зэхъумэ органхэм я ветеранхэм я Налшык къалэ жылагъуэ зэгухьэныгъэм и тхьэмадэ **Абдуллаев Мустэ**фа, КъБР-м и военкомым ветеранхэм ядэлэжьэнымкІэ и дэІэпыкъуэгъу Казаков Александр, Урысей гвардием и управленэу КъБР-м щыІэм и унафэщІым дзэ-политикэ лэжьывник Трушин Алексей, Урыкъудамэу КъБР-м щыІэм и тхьэмадэ Зэкіуий Мухьэжид. ВДВ-м, Афган зауэм я ветеран Махуэл Алим, запасым щыІэ офицерхэм я

Тхьэгъэлэдж Тимур къызэхуэсахэм ВДВ-м и махуэмкіэ ехъуэхъуащ, Іуэхур егъэкІуэкІыныр къыдэзыІыгъахэм фіыщіэ яхуищіащ. Зэlущіэм и кізухыу фэеплъым деж удз гъэгъахэр щагъэтІылъащ

«Мегапир» цІыхубэ зэгу-

хьэныгъэу Къэбэрдей-Балъ-

къэрым щыІэм и унафэщІ

Аттаев Жашарбек сымэ.

УЭРДОКЪУЭ Женя.

Пхъэщхьэмыщхьэхэмрэ хадэхэкІымрэ елэжьыным щІыналъэм и дежкіз мыхьэнэ хэха иіэщ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и консерв промышленностым къыщ игъэк і ерыскъыпхъэхэм къэралым и щІыналъэ куэдым щІэупщІэшхуэ щаІэщ. Псом хуэмыдэу хадэхэкі гъэфіэіуахэр куэду щащэ Урысей Федерацэм и къалэ нэхъ ин дыдэхэмрэ промышленнэ центрхэмрэ я сату Іуэхущіапіэхэм.

ІЭНАТІЭМ хиубыдэ предприятэхэм 2022 гъэм хадэхэк хэр псори зэхэту гектар мини 9-м щІигъум щызэрахьащ. Абыхэм ящыщу горох щхъуантІэр гектар мини 5,2-м, нартыху цІынэр гектар мин 1,7-м, нащэр гектар 400-м, помидорхэр гектар мин 1,7-м, къинэмыщІ хадэхэкІхэр гектар 90-м щыхасащ. Ар 2021 гъэм елъытауэ и Іыхьэ щанэм щІигъукіэ

КъБР-м Мэкъумэш хозяйствэмкІэ и министерствэм къызэритамкіэ, горох щхъуантізу тонн 10514-рэ кърахьэліэжащ, абы къыхащіыкіащ банкі мелуан 34-м нэблагъэ. БлэкІа илъэсым елъытауэ ар проценти 4-кІэ нэхъыбэщ. Мы гъэм горох щхъуантІэр ягъэкІащ икІи абы елэжьащ «Агро-Инвест» ООО-р, «Компание щхъуантІэ», «Консервпром», «Налшык консерв завод», «Тэрч ерыскъы комбинат», «Агро-07» ІуэхущІапІэхэр, Сыбэч А. Ж. и уней ІуэхущІапІэр.

Нащэр мы зэманым Іуахыж икІи ягъэфІэІу «Агро-Инвест» ООО-м, «Налшык консерв завод» Іуэхущіапіэм, «Налмэс» мэкъумэш кооперативым, Сыбэч А. Ж. и уней ІуэхущІапіэм. Абыхэм нобэм ирихьэлізу нащэ тонн 7565рэ зыхуей хуагъэзащ, нащэ гъэфІэІуауэ банкІ мелуан 32рэ мин 890-рэ къыщ агъэк ащ ик и а бжыгъэхэр нэгъабэ елъытауэ хуэди 2,2-кІэ нэхъыбэщ.

Консерв промышленностым хиубыдэ предприятэхэм помидорхэр къехьэліэжынымрэ гъэфізіунымрэ зрагъэубгъу. А лэжьыгъэр псом япэ иригъэжьащ «Агро-Инвест» ООО-м. Заводым помидор тонн 238-рэ къришэліащ икіи банкі мелуан 1,2-м нэблагъэ хьэзыр ищіащ. Нэгъабэ и апхуэдэ зэманым елъытауэ ар проценти 148-рэ мэхъу. Къэбэрдей-Балъкъэрым и консерв промышленностым

и ІуэхущІапІэхэм мыгувэу ирагъэжьэнущ мыхьэнэшхуэ зиІэ къыкІэлъыкІуэ лэжьыгъэр - нартыху цІынэр Іухыжынымрэ ар гъэфІэІунымрэ.

АУШЫДЖЭР Борис

END ANDIE MCANDE

Гъэпціакіуэхэм дзыхь яхуэвмыщі

Іэмалхэр абыхэм ящІэн папщІэ.

язщ номерхэр зэрахъуэжыр.

жиІаш Пашалиевым.

УМВД-м следствэмкІэ и управленэм и сле-

дователь, полицэм и подполковник Псэунэ

лІэужьыгъуэхэр къызэрагъэсэбэпыр. Абыхэм

Зытепсэлъыхь Іуэхум теухуа я еплъыкІэхэр

къыжаlащ КъБР-м щыІэ МВД-м дэлажьэ

Жылагъуэ советым хэтхэу ШкІэжь Ирэнэрэ

Васин Владрэ, УМВД-м и деж щыІэ Жыла-

гъуэ советым и ліыкіуэ Пашалиев Ильяз

мыхъун папщІэ Іэмал имыІэу егъэкІуэ-

кІыпхъэщ цІыхухэр финанс Іуэхум щыгъэ-

гъуэзэным хуэунэтіа зэіущіэхэр, абыхэм банк

лэжьакіуэхэмрэ волонтёрхэмрэ къешэліауэ, -

картэхэм ехьэлІа хъыбархэр нэгъуэщІхэм

жрамыІэну, набдзэгубдзаплъэу щытыну,

гузэвэгъуэм хэхуауэ жыхуа эу кънщ эпсалъэ

я Іыхьлыхэм ятеухуа упщІэхэр иратыну, икІи

Брифингым и кІэухыу абы хэтахэм журна-

щыхуащіэ

гъузэнатІзу

УХУЭНЫГЪЭ

щіыхь.

хъуащ

хьэбзэхэр

кІуалІэ.

КЪАН Мырзэ.

Псоми я

тыншыпІэм

хуэщІауэ

піэхэр къэгъэщіэрэщіэ-

жын» шІыналъэ проек-

тым хэту Налшык къалэ

дэт Сабий поликлиникэ

№1-м зэгъэпэщыжы-

ныгъэхэр щокіуэкі. А

лэжьыгъэхэм хыхьэу

Іуэхущіапіэм метр зэб-

хъууэ къатищу зэтет

АБЫ иужь ихьэн хуей

къегъэщІылІа цІыхухэм

я бжыгъэм зэрыхэхъуам

къыхэкІыу. Мы зэманым

мыбы медицинэ Іуэхут-

цыху мин 35-м, зы махуэ

лэжьэгъуэм къриубыдэу

абы сабий 750-рэ къо-

УхуэныгъэщІэм хэты-

нущ операцэ щащі,

сымаджэхэм махуэкІэрэ

щегэээ пэшхэр, педиа-

трие, диагностикэ, реа-

билитацэ къудамэхэр.

Ахэр дэтхэнэри иджырей

Іэмэпсымэ лъэщхэмкІэ

къызэгъэпэщауэ щыты-

хэр ирагъэкІуэкІ поликли-

никэм щылажьэхэми абы

къекІуалІэхэми я Іуэхур

нэхъ тыншу зэрыдэкіы-

ным хуэщГауэ. Мыбде-

цІыхухэр куэду зэтри-

мыхьэу зэрызэблагъэкіы-

ну, Іэщіагъэлі зэхуэмы-

дэхэм я деж щагъэкІуэну

зэманыр зэрагъэмэщІэ-

ну, дохутырхэм я деж зэ-

рызрагъэтхыну Іэмалхэр.

Апхуэдэу узыфэ зэрыцІа-

лэ пкърыту гурыщхъуэ зыхуащ сымаджэхэу

температурэ зиІэхэм пап-

шІэ фильт-боксхэр щы-

ЩХЬЭЩЭМЫЩІ

къыщалъытэнущ

Зэгъэпэщыжыныгъэ-

поликлиникэм

щыхуащІэ

къыгуа-

«ЦІыхухэм япэ меди-

дэІэпыкъуныгъэ

Абыхэм къыхагъэщащ цІыхухэм я банк

- Дызытепсэлъыхь щІэпхъаджагъэхэр къэ-

КъБР-м щыІэ МВД-м щекіуэкіащ теле- кым и лэжьакіуэхэри - ціыхухэр апхуэдэ гъэпфоныр, нэгъуэщі Іэмэпсымэхэр къагъэ- ціакіуэхэм я хьэгъэщагъэхэм зэрыщахъумэ сэбэпу ціыхухэр къызэрагъапціэм пэщіэтыным теухуа брифинг. Абы хэтащ Къэрал кіуэці іуэхухэмкіэ министерствэу республикэм щы і эм. Урысей МВД-м и Хьэбас жи і ащ бзаджащі эхэм і эмал зэмы-Налшык къалэ управленэм ядэлажьэ Жылагъуэ советым я ліыкіуэхэр.

НАЛШЫК къалэм щыІэ УМВД-м дознаниемкіэ и къудамэм и унафэщі, полицэм и полковник Асанов Заур тепсэлъыхьащ зэlущІэр зытеухуа щІэпхъаджагъэм хуэдэхэр къэмыгъэхъуным, ялэжьахэр зэхэгъэкІыным ехьэліауэ къэрал кіуэці іуэхухэмкіэ органхэм къагъэсэбэп Іэмалхэм. Къыхигъэщащ Налшык къалэм нэхъ зыщызыубгъуа телефон, Интернет-гъэпцІэныгъэхэм, бзаджащІэхэм я лей цІыхухэм къатемыхьэн папщІэ зэрызаІыгъыпхъэр.

БзаджащІэхэм, щхьэусыгъуэхэр къагупсысурэ, ціыхухэм къыіэщіахыф я банк картэхэм узэрихьэнур, языныкъуэхэм а гъэпціакіуэхэм дзыхь хуащіри, я ахъшэр абыхэм хуагъэхь, - жиlащ Асановым. Абы къызэрыхигъэщащи, телефон гъэпціакіуэхэм апхуэдэхэм деж псынщізу абыхэм зыяпэщІэхуэр пенсионерхэм я закъуэкъым, атіэ яхэтщ курыт ныбжь зиіэхэри. Асанов Заур къызэрилъытэмкіэ, профилактикэ листхэм я упщіэхэм жэуап иратащ лэжьыгъэм жыджэру къыхэшэн хүейщ бан-

Дунейм

щыхъыбархэр

ЩытыкІэр

шызэшІоплъэ

дзэхэр я гъунапкъэхэм зэры-

машинэхэми серб номерхэр

телъыну зэрыхуимытым теу-

хуа хабзэм шыщхьэуlум и 1-м

къару зэригъуэтарщ щІызэ-

гурымыІуэм и щхьэусыгъуэ

нэхъыщхьэр. Я паспортхэри,

я машинэхэм я дэфтэрхэри

яхъуэжын хуейуэ къахуэзы-

гъзув унафэм зэгуигъэпащ

Косовэм и ищхъэрэ лъэны-

къуэм щыпсэу сербхэр икІи

албанхэм къытракъузэу зэра-

чич Александр Косовэр щІы-

къэралхэм захуигъэзащ щы-

тыкіэм хэіэбэу зэтрауіэфіэну,

арыншамэ, зауэм хуэкІуэмэ,

рамыхьэнуи чэнджэщ яри-

Зэшу хуежьэри...

Флакер Дэвид узэры-

хуэдэн, жаіэ ар зыціыхухэм.

Инджылызым щыщ, илъэ-

сищэ зэрырикъуар зыхуа-

гъэлъэпіа дадэр пенсэ щы-

сурэ езэшри, лэжьапіэ

дэкіащ - ар уващ яхуэмы-

гъэхъуж узыфэхэр зыпкъ-

рытхэр зыщіэль сыма-

ДЭВИД икъукіэ гъэщіэгъуэ-

ну псэуауэ къелъытэж - ар

Эдинбург къыщыхъуащ, ауэ

щІыпіэ куэдым къыщыщіи-

дзащ. ЕтІуанэ дунейпсо зауэм

и зэманым абы авиацэм

къулыкъу щищІащ, уеблэмэ

ар зэрыса кхъухьлъатэр къе-

хуэхат, ауэ абый къелаш.

ИужькІэ тхылъ тедзэныр Іэ-

щІагъэ хуэхъури, Австра-лиеми ЮАР-ми щылэжьащ.

джэщым епха тыкуэным.

Сербием и президент Ву-

мыдэнур ткІийуэ жаІащ.

рашаліэр.

ИужькІэ Шотландием къигъэзэжри, типографием уващ 💂 икІи илъэс 72-рэ ирикъуу пенсэм тІысыжыху абы Іутащ.

пащІэну.

ШыщхьэуІум и 4,

Къэрал щхьэхуиту зы- +Зи закъуэу псэу лэжьакІуэ къэзылъытэжа Косовэмрэ цІыхубзхэм я дунейпсо ма-Сербиемрэ къијукі хъыбар- хуэщ

хэм узыщыгуфіыкіын хэлъ-**+** 1905 гъэм къалъхуащ лъэныкъуитіым филологие щіэныгъэхэмкіэ илъэс куэд хъуауэ яку дэлъ доктор, профессор, Куржымрэ Къэбэрдей-Балъкъэрымрэ къаугъэр Іэщэ къызэхуихыным хуэкіуэнкіэ шына- шіэныгъэмкіэ шіыхь зиіэ я пэгъуэ хъуащ. Абы и щыхьэтщ жьакІуэ Рогавэ Георгий.

◆1914 гъэм къалъхуащ уэрэджы акіуэ, КъБР-м щіыхь зиіэ и артист Шыкъ Михаил. СЕРБИЕМ и паспортхэр Ко-**+1966 гъэм** къалъхуащ совэм афіэкіа къызэрыща- кхъухьлъатэзехуэ, Урысей Фе-

мылъытэнум, абыкlэ я къэра- дерацэм и Ліыхъужь **Цей Эду**лым зэрырамыгъэхьэнум, я ард.

Дунейм и щытыкІэнур

«pogoda.yandex.ru» сайтым зэритымкіэ, Налшык пшэр техьэ-текІыу щыщытынущ. Хуабэр махуэм градус 27 - 28рэ, жэщым градус 18 - 20 щыхъунущ.

Шыщхьэуlум и 5, *мэрем*

◆Светофорым и дунейпсо махуэш

+2016 гъэм Рио-де-Жанейрэ (Бразилие) къышызэІуахаш налъэ щхьэхуиту къэзылъыта XXXI гъэмахуэ Олимп джэгухэр. Ахэр шыщхьэуlум и 21 пшІондэ екіуэкіаш. Мудрэн Беслъэн дыщэ (дзюдо), Джэ-Белград абы текІуэныгъэ ду Іэниуар (бэнэкІэ хуит) дыкъызэрыщихьынум шэч къытжьын медалхэр къыщахьат

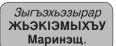
◆1900 гъэм къалъхуащ Сошиалист Лэжьыгъэм и ЛІы-

хъужь Пашты Салимэ. **+ 1934 гъэм** къалъхуащ мэкъумэш щІэныгъэхэмкІэ доктор, КъБКъМУ-м и профессор Хъаний Мирон.

1939 гъэм къалъхуащ УФ-м шІыхь зиІэ и артист. КъБР-м и цІыхубэ артист Алэкъей Мухьэмэд.

Дунейм и щытыкІэнур

«pogoda.yandex.ru» сайтым зэритымкіэ, Налшык пшэр техьэ-текІыу шышытынуш. піалъэ-піалъэкіэрэ къыщешхынущ. Хуабэр махуэм градус 24 - 25-рэ, жэщым градус 16 - 17 щыхъунущ.

Лъэпкъ Іущыгъэ:

Къыдыхьэр думыхуж, дэкІыжыр умыубыд.

КъБР-м, КъШР-м щіыхь зиіэ я артисткэ Шэрджэс Іэсият Алий и пхъум и анэ Чыржын Розэ Хъусин и пхъур дунейм зэрехыжам къыхэкІыу хуогузавэ КъБР-м ЩэнхабзэмкІэ и министерствэр, КъБР-м и Музыкэ театрыр, «Эльбрус» тхылъ тедзапіэр, «Адыгэ псалъэ» газетыр, «Іуащхьэмахуэ» журналыр, ЩІэныгъэхэмкІэ Дунейпсо Адыгэ Академиер.

Дунейпсо хабзэм тету дамэгъу зэхуэхъуат

шІэныгъэхэмкІэ доктор, профессор Дзэмыхь Къасболэт и лэжьыгъэм къызэрыхэщымкІэ, ліэшіыгъуэм икухэм Шэрджэсым и гъунапкъэ дыдэу щыта Къэбэрдейм щыІа

щытыкіэр ткіий икіи хьэлъэ хъуат, пщыхэр зэныкъуэкъужу, ліыфіыпіэ зэримыгъахуэу зэпэуврэ зэзэуэжу зэрыш адзам къыхэкІыу. Ар бийм Іэзэу къигъэсэбэпырт: щіэх-щіэхыурэ лъахэм къытеуэрт, зауэ гуащіэ кърищіыліэрт.

ШЫТЫКІЭР зэшІэплъэ. шІэхуабжьэ зэпытт. Тыркум, Кърым хъаныгъуэм, шамхъалхэм, нэгъуейхэм, Къейтыкъуэхэ я пщы унэм и лІыкІуэхэу кърымхэм я телъхьэ хъуахэм дзэ лъэщ япэгъэувын фіэкіа, нэгъуэщікіэ уазэрыпэмылъэщыфынум ирихулІэри, пщышхуэ Идар Темрыкъуэ урыс пащтыхь Иуан IV зыхуигъэзащ.

1557 гъэм Къаныкъуэ Къанлы я пашэу къэбэрдей лІыкІуэхэр Мэзкуу кІуащ. Ахэр пащтыхьым елъэІуащ шамхъалхэм щихъумэну. Къэбэрдей лыкіуэхэм урыс пащтыхьым жраващ урыс къэраеамыл къухьэпІэ адыгэ къэралымрэ яку дэлъ зэпыщІэныгъэхэм хуэдэ езыхэми иращІылІэну зэрыхьэзырыр. къэбэрдей лІы-Апхуэдэу къагъэлъэгъуащ урыс-къэбэрдей зэгурыlуэныгъэхэм я гъусэу къуэкІыпІэ пащтыхьыгъуэхэу Картлырэ Кахетиемрэ («Ивер щІымкіи») зэпсэлъэныгъэхэр ирагъэкІуэкІыну пщэрылъ къызэрыхуащІар. А гъэ дыдэм (1557 гъэм) Мэзкуу къэкІуащ Къэбэрдейм и ныкъуэкъуэгъу шамхъалхэмрэ Тюмень пщыгъуэмрэ я лыкІуэхэр, урысхэм я жьауэм

щІагъэувэну лъаіуэу. 1558 гъэм пщышхуэ Идар Темрыкъуэ Мэзкуу игъэкІуащ чыристан диныр къищтэу Михаил зыфлаща, пащтыхьым и пщантіэм щіэныгъэшхуэ щызэзыгъэгъуэта, бояр пашэ икІи цІэрыІуэ хъуа и къуэ СулътІаныкъуэ (урыс дэфтэрхэм зэритыр мыпхүэдэущ: Салнук). СулътІаныкъуэ и къуэшхэу Думэныкъуэ, Мамсырыкъуэ, Белгъэрыкъуэ сыми 1560 гъэм пщэрылъ зэурысхэм я щыхьэрым кІуащ зыбжанэрэ. Урыс прави-

фІэфІтэкъым тельствэм шамхъалхэр кърым уэсмэнхэм зэрателъхьэр, и дамэгъу къэбэрдейхэм къазэреныкъуэкъур, абыхэм я бийуэ Іуэхугъуэ куэд зэрилэжьыр икІи абы къыхэкІыу ахэр и жьауэм щІигъэувэн идакъым. Идэн дэнэ къэна, 1560 гъэм дзэзешэ цІэрыІуэ Черемисин И. С. я пашэу дзэшхуэ Астрэхъэн тенджыз защіэкіэ кърыригъэшри, шамхъалхэм япигъэуващ. Шамхъалхэр урысыдзэшхуэм пэлъэщынутэкъыми, шынэхэри, Тарки щаіэ зэхуэсыпіэ хуэщіар ябгынаш икІи къэбэрдейхэм къатеуэныр палъэкіэ зэпагъэуащ. Къэбэрдейр Урысейм дамэгъу зэрыхуэхъуар зыфіэмыфіхэри щыіэт. Пщы Къетыкъуэ ПщыІэпщокъуэ зи пашэ гупым ар даlыгътэкъым. Абыхэм Кърымым и

жьауэм щІэтмэ нэхъ къащ-ЩыІэт урысхэри кърымхэри зымыдэ нэгъуэщІ зы гупи. Къэбэрдейр щытыкІэ гугъу икІи хьэлъэ дыдэ щихуам жыжьэ плъэф цІыху Іущу, хэкулІу зыкъигъэлъэгъуащ пщышхуэ Идар Темрыкъуэ. 1558 - 1567 гъэхэм къриубыдэу урыс лыкіуэхэр Къэбэрдейм хэ къэкІуащ, Идар Темрыкъуэ и ліыкіуэхэу Мэзкуу щыІэхэми зыбжанэрэ яхуэзащ, зауэ ІуэхукІэ плІэ къыдэІэпыкъуащ. Псом хуэмыдэу мыхьэнэшхуэ иlащ урыс шабзауэхэм ирагъэкіуэкіа мафіэ зауэхэм. Абыхэм шабзэхэм мафІэр къыпылъэлъу ядзырт, бийр зэхэзехүэн ягъаштэрт. яшІырт, мыдрей зауэлІхэм ахэр, зыкъэщІэжыпІэ ирамыгъахуэу, зэтраукІэрт. Къэрал

къуэ. Дагъыстэн шамхъалхэм ебийт, куржыхэм ныбжьэгъугъэрэ къуэшыгъэкІэ лъэныкъуэ хъуащ. Кърымым ябгъэдэтт, Кърым хъаныгъуэмрэ абы и дамэгъу Нэгъуей ЦІыкІу Ордамрэ япэщІэтын папщІэ Нэгъуей Ин Ордар къигъэсэбэпырт, благъагъэкІэ запищІауэ. Къэбэрдеймрэ Урысеймрэ дамэгъу хэмрэ къэжэрхэмрэ (персдеішыф иг идружухсухсухсьное Темрыкъуэт. Ціэрыіўэ хъуа пщышхуэм къыгухьэрт, къыкъуэувэхэрт япэм абы иригъэкІуэкІ поли-

тикэр зымыдэу щыта къэбэрдеипщхэр. Къэбэрдеипщхэм я закъуэтэкъым. Лъахэм и гъунэгъу къэралыгъуэхэмрэ къэралыгъуэжьхэмрэ я ліыщхьэхэми зэгурыіуэныгъэхэр къращіыліэну хущіэкъухэрт. 1562 - 1563 гъэхэм Идар Темрыкъуэ урыс дзэзешэхэр и гъусэу зауэ-зекІуэ ин куэд иригъэкјуэкјащ и политикэмрэ жылагъуэ Іуэхухэмрэ я бийуэ къэув адыгэпшхэм. псом хуэмыдэу Къетыкъуэ ПщыІэпщокъуэ зи пашэ гупымрэ ахэр дарэгъу зыхуэхъуа Шамхъал Бударрэ яхуэгъэзауэ. ИтІанэ апхуэдэ зекІуэхэр сэбэпышхуэ хъурт Ширванрэ Къзбэрлейм Куржыхэмрэ яхуиІэ зэпыкіуэкі къэрал кіуэці, къэрал щіыб политикэм и фіыщіэкІэ Къэбэрдейр нэхъ зэкъуэт, нэхъ лъэщ хъури, Кавказым и мызакъуэу, щІыпІэ куэдым и цІэр фІыкІэ щигъэІуащ. Абы щыхьэт тохъуэ Тыркум Урысейм и лыкіуэу щыіа Новосильцовэ И. П. жиlар: «Пщы Идар Темрыкъуэ и щІыр Тарки деж къыщожьэри, псым дэкІуэу зиукъуэдийуэрэ тен-

джызым йоуалІэ». 1567 гъэм Идар Темрыкъчэ и лъэјукјэ урысхэм Сунжэ псы хэлъэдапІэмрэ Тэрч псыгуэжыпІэмрэ я зэхуакум деж щаухуащ урыс къалэ. Ар ирагъэухуэн ямыдэу къэувауэ шыташ Къетыкъуэхэрэ Шамхъалхэрэ. Ахэр хуейтэкъым Кавказ Ищхъэрэм и курыкупсэм деж щаухуэ къалэм дарэгъу зызыхуащіа Тыркумрэ Кърымымрэ я зэхуищІыну. зекІуапІэхэр Астрэхъэн, Азие Курытым, шамхъалхэм я деж кіуэ гъуэгухэри зэхуищІынут абы. ЗэхуамыщІми, урысхэм ямыщІэу, абыхэм я Іизыныншэу бжьиз якІуфынутэкъым. Урысхэм ягухьэну хуэмей адыгэпщхэм, урыс къалэр ирамыгъэухуэн щахузэфІэмыкіым, кърым хъаным зыхуагъазэри жраlащ абы а Іуэхур къигъэувыІэну: «Идар Темрыкъуэ и щІым урыс къалэр иращІыхьмэ, фэ фи закъуэкъым хилъэфэнур, Тюмени шамхъалхэри Мэзкуу адэкІэ къыщыхутэнущ». Кърым хъан Долэт-Джэрий урыс ліыкіуэхэм епсэлъащ. Абыхэм ар зытрагъэхьакъым. Хъаным жиlащ зэи ар зэрахуимыгъэгъунур. ЩІэх дыдэ и псалъэр игъэпэжащ.

Бжыхьэм. 1567 гъэм. кърым пащтыхьищ, дзэшхуэхэр я гъусэу, адыгэхэм я щІыр къазэуну игъэкІуащ. Мэзкуу щыб политикэри Іэзэу ири- дамэгъу зэрахуэхъуар ямы-

къуэкъуу щыта къэбэрдеипщхэр занщІэу Кърымым и щыпсэуну кlyа тэтэрхэм, нэгъуей мырзэхэм я гъусэу абыхэм къару лъэщ къызэрагъэпэщри, адыгэхэм къадэІэпыкъуну къэкІуа урысыдзэм япэуващ. А зэманым уэсмэнхэмрэ) яку дэлъа щытыкІэр аргуэру зэщІэплъэжащ. Абыхэм я зауэ-зекІуэ гъуэгур Кавказ Ищхъэрэмкіэ кіуэцірыкіырт. Нэгъуэщі щіыпіэкіэ укІуэфынутэкъыми, гъуэгум ткІийуэ кІэлъыплъ урысхэм елъэІуащ хуит къыхуащІу кіуэцірагъэкіыну. Урысхэм абыхэм я хьэтыр ялъэгъуакъым.

1559 гъэм кърым-тырку дзэшхуэр Астрэхъэн ихьащ ар яубыду, Кавказ Ищхъэрэм имыхьэу, атІэ абы къыпакіухьу Кавказ щіыбымкіэ Ширван кІуэ гъуэгухэр Тыркум къыхузэТуахыну. Ар гъуэгу жыжьэт икІи нэхъ гугъут. Дон псышхуэр зэпаупщІу Индылыпсым тету ехыу Каспий тенджызри зэпаупщІыжын хуейт. Кавказ щІыбымрэ зыІэрагъэхьа Урысеймрэ нэужь, Азие Курытым ис муслъымэнхэм зыпащІэнут. щіэныгъэхэр гъэбыдэным- А псом нэмыщіыжкіэ, нэкІи. Идар Темрыкъуэ иригъэ- хъыщхьэри арат, - Мэзкуу Кавказым зышиубгъуныр

> къызэпыудынырт. 1570 гъэм Идар Темрыкъуэ зи пашэ шуудзэр кърым пащтыхь Адыл-Джэрий зытеуа абазэхэм ядэІэпыкъуну кІуащ. Ахупс деж щекІуэкІа иужьрей зауэ гуащІэм Темрыкъуэ уІэгъэ хьэлъэ щохъу, абы и къуэхэу Мамсыры-Белгъэрыкъуэрэ бийм яубыдри, гъэр ящІ. Пащтыхь гуащэ, Темрыкъуэ ипхъу Марие (Гуащэней) дунейм ехыжа, абы иужькіэ, куэд мыщІэу, и адэри ліа нэужьи, урыс пащтыхь Иуан Урысейм Къэбэрдейм хуиІэ дамэгъу шытыкІэр къигъэтІэсхъакъым. Идархэ я пщы унэри ихъумащ. Темрыкъуэ и къуэ гъэр хъуахэр къаригъэутІыпщыжыну шысэрай егъакІуэ Шапкин Борис. Мамсырыкъуэрэ Белгъэрыкъуэрэ урысхэм къащэхужауэ ліыкіуэ унафэхэм иткъым. Ауэ 1578, 1580 - 1590 мехти мехаетфед вхтя мехест ятепщІыхьмэ, Мамсырыкъуэ Къэбэрдейм къигъэзэжри, и адэм кърихьэжьауэ щыта Іуэхур текІ имыІэу игъэзэщІащ. Къэбэрдеймрэ Мэзкуурэ яку дэлъа зауэ-политикэ дамэгъуныгъэмрэ кърымтырку къарухэм драгъэкlуэкІа бэнэныгъэмрэ зэпыуакъым XVI ліэщіыгъуэм и иужьрей Іыхьэ щанэми. Идар Темрыкъуэ иригъэкІуэкІа политикэм пищащ абы и къуэш Къамболэти, пщы уэлий хъуа нэужь. Идархэ, Къетыкъуэхэ, Таусулът анхэ я лыкіуэхэм я пашэу ар 1578 гъэм Мэзкуу кІуащ. Къэбэрдейми шэрджэс псоми я ціэкіэ Къамболэт лъэіуащ Сунжэ псы хэлъэдапІэмрэ Тэрч псыгуэжымрэ я зэхуакум деж урыс къалэ щаухуэу дзэзешэхэмрэ зауэлІхэмрэ

абы дагъэтІысхьэну. А гъэ

иужькІэ, сеймрэ яку дэлъ щытыкІэр (къалэр зэраухуам щхьэкіэ) щызэщІэплъэм, ар якъутэжащ, ауэ Кавказ Ищхъэрэм кіуэцірыкі гъуэгум я нэіэ трагъэкlакъым икlи я Іизыныншэу зыри ирагъэкІуакъым. 1558 гъэм и щІышылэм Мамсырыкъуэрэ Къундетрэ зи унафэщІ ліыкіуэхэр Мэзкуу кІуэри къэбэрдейхэр урыс къэралым и цІыхуу зэрыщытым щыхьэт техъуэжаш. Къэбэрдей лІыкІуэхэм я тхьэры уэхэр дэфтэрхэм иратхэри, ахэр тхыгъэхэмкІэ ягъэбыдэжащ. Дэфтэрхэм иратха унафэхэм ящІыгъуу пащтыхь Иуан и къуэ Фёдор Къэбэрдейм и пщышхуэ Идар Къамболэт Къэбэрдей щІы псоми я ЩІыхь тхылъ къритауэ щытащ, дыщэ мы-

хъур тету. Абы тхьэрыІуэ зэгурыІуэныгъэр етІуанэу игъэбыдэжырт. XVI лІэщІыгъуэм и 80 гъэхэм я кІэухым Идархэ я пщы унэм ткІийуэ пэщІэтащ Къетыкъуэхэрэ ТаусулътІанхэрэ. Абыхэми я лыкүүэхэр щхьэхуэу Мэзкуу ягъакІуэрт. Къэбэрдейхэм я лъэlукіэ тхьэрыІуэхэмкІэ зэращІылІа зэпсэлъэныгъэхэм хагъэхьат, бийр къатеуэмэ, урыс зауэл къыхэха къагъакІуэу къалаІалыкъуну Урысхам Я телъхьэ хъуа къэбэрдеипщхэм ар къагъэсэбэпурэ Кърымымрэ шамхъалхэмрэ я жьауэм щІэувахэм ебэнырт. Адрейхэми зи блыгу щІзувахэр Іуэхум къыхашэрт. Къэбэрдеипщхэм я кум къыдэхъуэ зэгурымыІуэныгъэмрэ бэнэныгъэмрэ урыс правительствэми кърым хъаныгъуэми я фейдэ хэлът. Абыхэм

Кърымымрэ Уры-

лъэр Кавказ Ищхъэрэм щигъэбыдэрт. 1589 гъэм тэрч дзэзешэ Хворостин А. И. лыкІуэ тхылъым иритхаш къэбэрдеипщ Идар Къамболэт дунейм зэрехыжар, абы и пІэ иувэну пщыхэр зэрызэныкъуэкъуар. Абы иужькІэ, куэд дэмыкіыу, шыщхьэуіу мазэм, зэуэзэпсэу ліаш Къетыкъуэ Аслъэнбэчи. Къэбэрдейм Хасэшхуэ щекіуэкіащ. Хасэм Аслъэнбэч и піэкіэ щыхахащ Къетыкъуэ Жансэхъу.

хуэдэу защІурэ, дэтхэнэми и

къадэшІ.

къалэІэпыкъу

1580 - 1590 гъэхэм урыс пащтыхьым къэбэрдейхэмрэ адрей бгырыс лъэпкъхэмрэ ярищІылІауэ щыта зэгуры-Іуэныгъэхэр, къанэ щымыІэу, зэригъэзэщіам абы и пщіэр лъагэу иІэтащ. Кавказ Ищхъэрэм щыпсэу лъэпкъхэм Мэзкуу хуаІэ щытыкІэм зихъуэжащ. Урысхэм Кавказым щызыІэрагъэхьа ехъулІэныгъэхэр къалъытащ дунейпсо дипломатием и текlуэныгъэу. Урысхэм я лъэр Кавказ гупэм зэрыщагъэув куэдым я гуапэ хъуакъым. Мыхъуам къыщымынэу, ар ямыдэу къзуващ Тыркумрэ Кърымымрэ. Абыхэмрэ Урысеймрэ яку дэлъ щытыкІэр аргуэру зэщІэплъэжащ.

1592 - 1594 гъэхэм Тыркум Урысейм и лыкІуэхэу щыІа Нащокин Г., Иванов А. сымэ vэсмэнхэм я vардэvнэм ма-

гъэкІуэкІыну щыкІуам, абыхэм ткІийуэ, пхъашэу къепсэлъащ: «Фи пащтыхьым и къэбэрдейхэмрэ цыхухар шамхъалхэмрэ мехІшв ихьащ, шамхъалхэм ди пащтыхьым къулыкъу хуащІэ... Фи пащтыхьым шэрджэсхэм я щІым къалэ ирыригъэщІыхьащ, Тэрч къышышІэдзаvэ къалиплІ щывухуащ, Темырхъан (Дербент) кІуэ гъуэгури фубыдащ». Синан-пэщэ визирь иным урыс пащтыхь Иуан и къуэ Фёдор письмо хуитхащ Тэрчрэ Къэбэрдей щІыналъэмрэ урыс къалэхэр зэрырищІыхьар, Тэн Іус къэзакъхэр Азов зэрытеуар къигъэлъагъуэу. Мэзкуу къригъэблагъэу Куржы пащтыхь Александр зэгурыІуэныгъэхэр зэрыращІылІар имыдэу ткІийуэ къигъэуващ Дон къэзакъхэр Азов иришыжу Астрэхъэнрэ Къэзанрэ Тыркум яритыжыну.

Урыс ліыкіуэхэм уэсмэнхэмрэ тыркухэмрэ зэгурыlуэныгъэхэр щращІылІэхэм деж куэдрэ къагъэсэбэпу щытащ «Псыхуабэ шэрджэсхэр» пасэм къыщыщІэдзауэ урысхэм яйщ» жыхуиІэ Іуэху еплъыкІэр. Унафэхэр зратхэ тхылъым ит тхыгъэхэр щапхъэу къахьурэ, урысхэм псоми я фіэщ ящіыну хэтт шэрджэс адыгэхэр зэман жыжьэ блэкІам рязанхэу щытауэ, Иуан IV и пащтыхьыгъуэм Кавказым къэІэпхъуэжу урысхэм я жьауэм щІэувауэ. Абы къыхэкІыу, пащтыхьым ахэр ихъумэн папшІэ. Тэрч къалэ щиухуащ, шэрджэсхэр къалэншэу псэуфынукъым, жа-

Апхуэдэ Іуэху еплъыкІэр лІыкІуэхэм куэдрэ къагъэсэбэп, я дэфтэрхэм иратхэу щыта щхьэкіэ, Истамбылрэ Бэхъшысэрайрэ ар я фІэщ зэи хъуакъым. Тырку, Кърым лыкіуэхэри хущіэкъурт шэрджэсхэр езыхэм яйуэ къыщІрагъэдзыну. Ахэр муслъымэнщ, ди къэралыгъуэм и цІыхухэщ, жаІэрт. XVI лІэщІыгъуэм и кІэм тырку сулътІанымрэ Кърым хъаныгъуэмрэ яужь ихьащ Кавказ Ищхъэрэр яубыдыну. Керчь топ 18 яшащ. Урысейми дзэшхуэ яшэну загъэхьэзырырт. ауэ абы зэран хуэхъуаш Венгриер яубыдыну Австриемрэ Тыркумрэ зэрызэпэувамрэ Мубэрэч-Джэрий зэрылІамрэ.

1557 гъэм Къэбэрдеймрэ Урысеймрэ зэращІылІа зэгурыІуэныгъэхэм тхыдэтххэр зэхуэмыдэу топсэлъыхь. Щызэдауи щыІэщ. Ауэ XVI лІэшІыгъуэм шыІа шытыкІэм тепшІыхьмэ, а зэгурыІуэныгъэхэм къышыгъэлъэгъуа унэтІыныгъэ нэхъыщхьэхэм хэбдзын хэлъкъым. Ахэр зыкІи зэран хуэхъуакъым Къэбэрдейм зиужьыным. Абы зыри къыпэрыуакъым езым и къэрал щіыб, къэрал кіуэці Іуэху иригъэкІуэкІыжыну. Уеблэмэ и экономикэм фІыуэ зиіэтри, и пщіэмрэ и зэфіэкІымрэ хэпщІыкІыу, нэрылъагъуу хэхъуащ. Ауэ нобэ языныкъуэхэм къызэралъытэм, зэрыжаІэм, зэратхым хуэдэукъым Іуэхур зэрыщытар -Къэбэрдеймрэ Урысеймрэ зауэ-политикэ Іуэхугъуэхэр зэгъусэу ирагъэкІуэкІын папщІэ дамэгъу зэхуэхъуауэ аращ. Къэбэрдейми Урысейми езыхэм я щІыналъэ яІэжу щытащ, я гъунапкъэхэр гъэбелджылауэ. Дэтхэнэми щызекІуэрт езым и хабээ. Зым и Іуэхум адрейр хэІэбэртэкъым. Къэбэрдейми Урысейми я ащ езыхэм я къэрал дамыгъэхэр, къэрал ІуэхущІапіэхэр. Налогхэри щхьэхуэщхьэхуэу ятырт. Зым адрейм ейм и Іуэху хилъхьэртэкъым.

1557 гъэм Къэбэрдейр Урысейм дамэгъу зэрыхуэхъуар дунейпсо хабзэм тету ятхащ. Ауэ, ди жагъуэ зэрыхъущи, ар хъума хъуакъым. Ди деж къэсар тхыдэм ехьэлІа Іуэхухэр щызэхуахьэса тхыгъэхэм хэхуа Іыхьэхэрщ. ЗэгурыІуэныгъэхэр Іыхьитіу зэхэтащ: «тхьэрыіуэ псальэрэ» «дышэ мыхъур зытелъ ЩІыхь тхылъу».

Зыгъэхьэзырар НЭЩІЭПЫДЖЭ Замирэщ.

«Щэнхабзэм и утыку» лъэпкъ проектым хиубыдэу, Дыгулыбгъуей дэт Щэнхабзэмкіэ унэм иращіыліэ лэжьыгъэхэр и кіэм

ІУЭХУР зэфІэкІмэ, ДК-м спортымкІэ и нэхъ зытрагъэщ ар тайланд бэнэк із Ізмал нэхъыщхьэхэм я лъабжьэу къалъытэ муайтай (тайскэ бокс) спорт лІэужьыгъуэрщ.

Муай-тайр (бэнэкІэ хуит жиІэу арщ) китай бэнэкІэ мардэхэм къазэрыщхьэщыкі щыіэкъым - удыныр Іэштымкіи, лъэгуажьэкіи, лъэтхьэмпэкіи, Іэфракіэкіи ирадз мэхъу. А спорт лІэужьыгъуэмкІэ мыр япэ секцэщ, а бэнэкІэм хуезыгъэсэну гъэсакІуэхэри яІэщ.

УхуэныгъэщІэхэр

«Къалэм и теплъэр егъэфІэкІуэн» къэрал проектымрэ «ПсэупІэмрэ къалэмрэ» лъэпкъ секцэхэм къыхагъэхъуэну мурад ящащ икіи проектымрэ хиубыдэу, мы жылагъуэм апхуэдэу зыхуей щыхуагъазэ Бахъсэнымрэ ЦІагъуэмрэ я уэрамхэр.

Мы зэманым ирихьэлІэу гъущІ-бетон къзухьхэр гъузгубгъухэм щагъзувауэ, асфалътыр зытралъхьэну лъабжьэр ягъэхьэзыр. лъэс зекІуапІэм плиткэхэр иралъхьэ.

Къэбэрдей-Балъкъэрымрэ Бахъсэн щІыналъэмрэ илъэсищэ зэрырикъум ехьэлІа а лэжьыгъэхэр фокlадэм ирихьэлlэу зэфіагъэкіынущ.

Мы илъэсым Бахъсэн щІыналъэм щаублэнущ цІыху мини 100-м нэблагъэ зэфэну псы къабзэмкІэ къызэзыгъэпэщыну псы жапІэ зэрыІыгъ яухуэныр. Абы теухуауэ лэжьыгъэ щекІуэкІынущ иджыпстукІэ электрокъару куэд зытекІуадэ псы къыщІэшыпІэхэр къыщагъэсэбэп Зеикъуэ, ХьэтІохъущыкъуей, Ислъэмей жылагъуэхэм.

Псы жапіэщіэр яухуэмэ, къуажэхэм хуаутІыпщыну псыр Гундэлэн къыхашынущ, Зеикъуэ и къуажэ щІыбымкІэ псы гъэкъэбзапіэ щаухуэнущ. Бахъсэн и псы жапіэщіэм нэхъ ин Къэбэрдей -Балъкъэрым итынукъым.

2023 - 2024 гъэхэм хиубыдэу Куба къуажэм псы къыщІэшыпІэщІэ щаухуэнущ. «Псы къабзэ» программэм хиубыдэу Къулъкъужын Ипщэмрэ Ищхъэрэмрэ щызэрагъэпэщыжынущ псы зэфэнур зрикІуэ бжьамий-

«ЩІэныгъэ» лъэпкъ проектым хиубыдэу, Куба къуажэм щаухуэ еджакіуэ 500 зыщіэхуэ ну школ.

Мыгувэу и кІэм нагъэсынущ Бахъсэнёнкэ дэт Шэнхабзэмкі эунэр зэгъэпэщыжынри. Илъэс блэкіам пэш кіуэці лэжьыгъэхэр зэф агъэк ащ, иджыпсту унэ щ ыбыр зыхуей хуагъазэ, пщІантІэр зэІузэпэщ

ШЭРЭДЖ Дисэ.

Тхыдэ

Экономикэ Политикэ

Іуэху еплъыкІэ

Кавказ Ищхъэрэ Жылагъуэ Іуэху

Хэхыныгъэхэр къоблагъэ

щІыналъэ зыбжанэм хэхыныгъэхэр щекІуэкІынущ. Къат хъыбархэм къызэрагъэлъагъуэмкіэ, политикэ партхэм мыхьэнэшхуэ зиІэ а Іуэхугъуэм егугъуу зыхуагъэхьэзыр. Дауи, дэтхэнэри хущіокъу хэхак Іуэхэр къыдихьэхыу езым къигъэлъэгъуа ціыхухэр пхигъэкіыну.

ОСЕТИЕ Ищхъэрэм и хэхакіуэ комиссэм ціыхухэм махуитікіэ - фокіадэм и 10-мрэ 11мрэ - Іэ яригъэІэтыну мурад ищІащ. Мыбы депутат 70 щыхахынущ, нэгъуэщІу жыпІэмэ, республикэм и парламентыр къыщагъэщІэпиныжениеа

ЩІыналъэм щолажьэ псори зэхэту политикэ парт 28-рэ, ауэ абыхэм ящыщу иджырей зэхуэсым хэтыр плІы къудейщ, абы щыгъуэми, тlур - «Захуагъэ здэщы э Урысеймрэ» «Урысейм и хэкупсэхэмрэ» - нэгъабэ зэкъуэуващ.

Сыт щыгъуи хуэдэу, игурэ и щхьэрэ зэтелъщ «Урысей зэкъуэтым». Зигъэхуэмыхукъым КПРФ-ми. Абы и цІэр нэхъыбэрэ жаю хъуащ а партыр игъэпудауэ къалъытэу блогер Мисиков Батрэз егъэщіыліауэ къэхъея къаугъэм иужькіэ. Ауэ зэкіэ партым ар сэбэп къыхуэхъунуми и зэран къекІынуми

ящІэркъым. «Сыт хуэдэу щымытами, а партым и телъхьэхэр машІэкъым. Жыджэру зыкъагъэлъагъуэ «ЦІыхущІэхэми», - жеіэ политикэ щіэныгъэхэмкіэ доктор Койбаев Борис. Абы къелъытэ хэхыныгъэхэр зэпІэзэрыту икІи хьэрэмыгъэншэу екіуэкіыну: «Псори щызэрыціыху республикэм Іэмал фіейхэр къыщагъэсэбэп хабзэкъым». Апхуэдэу жеlэ lэ зыlэтыну хэ-

дэ бийм езым и закъуэ зэ

кІуэр а Іэщэр?

къыщыбгъэдэкІар

Пангеон бгым и деж зэры-

щыкъутам. Зылъэгъуахэм жа-

Іащ кхъухьлъатэр щыкъута

щІыпІэм къауэ макъхэр сы-

хьэтитІкІэ къызэриІукІар. Ап-

хуэдэу щІыпІэ властхэм къы-

зыхэк ар мыгуры уэгъуэу абы ягъэкІуащ химие, ядернэ Іэ-

щэхэм защыхъумэнымкІэ Іэ-

щіагъэліхэр. Щіыпіэм щыла-

жьэ полицейхэм респиратор-

хэр зыІуалъхьэну унафэ хуа-

щІащ. АрщхьэкІэ абыхэм

хабзэхъумэхэр щахъумэфа-

къым кхъухьлъатэ къутам

къыхиху Іугъуэ гуащІэм. Те-

панием и кхъухьлъатэр Сер-

бием и Нил къалэм и аэро-

къилъэтыкащ икіи а къэра-

лым и властхэм зэрыжаІэм-

кІэ, ишэр зэуэным зэрызы-

хуагъасэ Іэщэ-фащэ гуэр-

хэрт. АтІэ щхьэ ираджа химие

властхэр щыгъуазэу къы-

(аэродромкъым)

портым

Фокіадэм и 11-м Кавказ Ищхъэрэм и хакіуэхэм я бжыгъэр процент 70-м щіигъу-

Политолог Дудаев Игорь и псалъэхэм ятепщІыхьмэ, хэхыныгъэхэм яжь къащІихунущ Украинэм щекІуэкІ Іуэхухэм - я хэкупсагъэр къагъэлъэгъуэн мурадкіэ, хэхыпіэхэм ціыху нэхъыбэ екІуэлІэнущ. Абы нэгъуэщІ щхьэусыгъуи иІэщ: куэдыр хуейщ зэхъуэкІыныгъэхэм. Ар къилъытакІэщ политикэ парт инхэм ящыщ зым: абы и депутатхэм я нэхъыбэр щІэрыщІэу къигъэлъэгъуэжакъым.

ЗэрыгурыІуэгъуэщи, политикэ партхэр я къарукІэ зэхуэдэкъым. «Жириновский Владимир лІа иужькІэ Осетие Ищхъэрэм и парламентым хыхьэнымкІэ гугъапІэ къыхукъуэкІаш ЛДПР-м - иджы абы жиІэу щытахэм цІыхухэр апхуэдэу ягъэгубжьыжынукъым», жиІащ Дудаев Игорь.

Къэрэшей-Шэрджэсым щыхахынущ къалащхьэ думэр. Мандатхэм щІобэн «Урысей зэкъуэтыр», КПРФ-р, ЛДПР-р, нэгъуэщ политикэ партхэри. Политолог Джантеевэ Джульетэ зэрыжиlэмкlэ, lэ щаlэткlэ хэхакіуэхэм фіэкіыпіэ имыіэу къалъытэнущ зи телъхьэ цІыхур зыщыщ партыр. Абы игъэмэщІэнущ езыхэр зыхуейхэр пхагъэкІынымкіэ къару гуэрхэм яіэ Іэмалхэр.

Ставрополь щІыналъэм щыхахынур къалэ округ зыбжанэм я щІыпІэ советхэмрэ думэхэмрэщ. Философие щіэныгъэхэмкіэ доктор Аксимов Борис и псалъэхэм ятепщІыхьмэ, хэхыпіэхэм куэд екіуэліэну къыщіэкІынукъым: цІыхухэм къалъытэ ахэр зэфІэкІыншэу. Абы щыгъуэми, мис а депутатхэрщ езыхэм я псэукіэр зыунэтіынур: щіыпіэ бюджетхэр ятезыгуэшэнури ахэр зэрагъэзащІэм кІэлъыплъынури

Мащіэ дыдэкіэми, илъэс къэс пенсэхэм хохъуэ. ТІысыжахэм зыгуэрхэр хущ агъу, лэжьыгъэр къэзымыгъэна лыжь-фызыжьхэм иратхэр 2016 гъэ лъандэрэ я піэ ижыхьащ. Сыт щхьэкіэ? А упщІэм ират жэуапыр зэщхьэщокі, ауэ зэи зэіубзкъым. Мис иджыри Къэрал Думэм зи чэзу хабзэгъэув проектыр къышыхалъхьаш лажьэ пенсионерхэм я пенсэхэр индексацэ щІыным теухуауэ. Сыт «щІэзичэзур»? Абы ипэ апхуэдэ проект зыбжанэ итащи. Языныкъуэхэр министерствэхэм е правительствэм къафіэкіакъым - зэхуэмыхъуныгъэхэр халъагъуэурэ ирагъэгъэзэжырт. Индексацэр зымыдэхэри щыІэщ.

«ФИНАНСХЭМКІЭ министерствэм къелъытэ индексакъегъэгъэзэжын хуэмейуэ, - къехьэкІ-нехьэкІ хэмылъу яжријащ абы и уна-Силуанов фэшІ депутатхэм. - Пенсэр яф Іэк Іуэда лэжьапщіэм и піэкіэ ят ахъшэщ. Ауэ цІыхур лажьэмэ, фІэкІуэдырлэжьапщІэр къым. Индексацэм къегъэгъэзэжыныр захуагъэкъым апхуэдэу хъумэ, лажьэ пенсионерым и пенсэр нэхъыбэнущ лэжьапщІэм хущІигъум и хьэкъкІэ. Нэхъ захуагъэщ хуэныкъуэхэм, мылажьэхэм дадэІэпыкъуныр - мис а цІыхухэрщ къэралыр зыдэІэпыкъун

Иджы гурыІуэгъуэ хъуа си гугъэщ япэрей проектхэр щІыпхымыкІами 2022 - 2024 гъэхэм ПФР-м и бюджетым лажьэ пенсионерхэм я пенахъшэ щІыхухимыхами щхьэусыгъуэр.

Ауэ апхуэдэурэ кІуэмэ, зы зэман къэралым щат нэхъ лажьэ пенсионеру мелуан пенсэ мащіэ дыдэмрэ лажьэ 25-м нэс исащ, иджы къэнэпенсионерхэмрэ зэлъэщІы- жар мелуани 8 къудейщ- хуэхьэжынущ. Ар захуагъэ-тІэ?

Зыри жимыІами хъунут: Силуановыр мы Іуэхуми прогрессивнэ налогми зэрыбгъэдыхьэ щІыкІэр псоми куэд щауэ ящэ. Ауэ ди насыпщи, абыхэм нэгъуэщІу еплъхэри мащІэкъым.

тІысыжа «ГурыІуэгъуэщ

Щхьэ ягъэикІэрэ лажьэхэр?

гъэк а индексацэ псори зэ- логхэр, нэгъуэщ къатехуэхэр пенсэр нэхъыбэ хъуркъым, къыхегъэщхьэхукІ Къэрал Думэм и депутат Дмитриевэ Оксанэ. - Сэ къызэрызбжамкіэ, лажьэ дэтхэнэ пенсионерми и пенсэр индексацэ зэрыхуамыщіам и зэранкіэ мазэ къэс ику иту сом мини 6-рэ 189-рэ фіокіуэд. Икіи а бжыгъэр илъэс къэс нэхъ ин мэхъу

Индексацэхэм щІадзэжыным сом мелард 500-м нэблагъэ текІуэдэнущ, - пещэ Дмитриевэм. - Ар зейхэм ярииндексацэ щІыным тыжамэ, къэралым и Іуэху къикІынут. Фегупсысыт: индексацэхэр щызэпагъэуа 2016 гъэм ипэкІэ къэралым дищым щІигъукІэ нэхъ мащІэ. Абыхэм ящыщ пандемием ихьащ (ар жьыкіэфэкіэхэм нэхъ яхуэлъэщ), ауэ нэхъыбэр щхьэусыгъуэ зэмыліэужьыгъуэхэмкіэ лэжьапіэ

Іукіащ. Е улахуэ щі эуфа зрат-

иужь цІыхум и пенсэм бла- цІыху мелуани 7. Абыхэм нарыхагъэхьэжыр. ЛэжьэхукІэ и ятырт, къэралым мылъку къыхуалэжьырт. Хэт лэжьыгъэм нэхъыфіу хэзыщіыкіыр? Дауи, уэрамхэм къыдэхута а нэхъыжьхэрш. Сэ къызолъытэ индексацэр щадзэжын хуейуэ.

ЖытІэнщи, языныкъуэхэм хэкІыпІэхэр къагъуэт. Псалъэм и хьэтыркіэ, и унафэщіхэм ягуројуэри, лэжьапіэм ІуокІыж, и пенсэр индексацэ ирагъэщІри, къоувыж. Мыпхуэдэхэм деж уи пенсэм кІэраудыжыркъым. Ауэ апхуэ дэу пщіэн щхьэкіэ уи унафэщіхэр укъэзымыгъэпціэну ціыхуфіу къыщіэкіын хуейщ. Арыншамэ, Іуэхуншэу укъэнэнкІэ хъунущ.

Лэжьыгъэм пэрыхьэжа пенсионерым и пенсэр аргуэру и пІэ йожыхыж. Илъэсым зэрыщІидзэрэ мылажьэ пенсионерхэм я пенсэхэр тІуэнейрэ индексацэ ящіакіэщ. Іэнатіэ пэрыувэжахэр абыхэм хэкІыжащ, адрей лажьэ псоми хуэдэу. Аращи, Іуэхур джэгүм хуэдэщ: ущыхилъэфэнури хэм яхыхьащ. ЛэжьакІуэхэм укъыщыхилъэфынури пщІэряхэкІащ хабзэм емыбакъуэ

БгъуэнщІагъхэр зи кІуапІэхэр

Гъэ къэси хуэдэу, шыщхьэуІум и 4-р щІыпІэ куэдым узыщримыхьэліэ Іэщіагъэм, спелеологием, ирила-

КЪЫХЭДГЪЭЩ зэрыхъунумкІэ, дыщыцІыкІум къыщегъэжьауэ дэ псоми ди плъапіэт, дыкъыдэкіуэтея иужькіэ, ліыхъужьыгъэу дбгьэдэльыр къызэрыдгъэлъа-гъуэфыну Іэщіагъэхэм зеттыныр. Дигу къэдгъэкіыжынщи, языныкъуэхэм хьэршыр джыныр, тхузэфіэкімэ, кіуапіэ щіыныр ди хъуэпсапіэт, мыдрейхэм я нэхъ хышхуи, я нэхъ цыкіуи дызэрыщесыфын кхъухьхэм драіэтащхьэу, дызыхуеймкіэ зедгъэгъэзэныр ди гуращэт, къэнэжахэми щым и щагъым, зэрыжаю, къатиблкю зыщедгъэжэхыу щекіуэкіхэр зэдгъэщіэныр ди плъапіэт.

Мы махуэр зыгъэлъапіэ спелеологхэр - бгъуэнщіагъхэм я зэхэлъыкІэмрэ я къэунэхукІэ хъуар къэхутэнымрэ зи гъащіэ псор тезыухуа ціыхухэщ. Ауэ щыхъукіи, дызытепсэлъыхь унэтіыныгъэр къыгуэхыпіэ имыі у епхащ щіэныгъэм и къудамэу геологиеми, физикэми, археологиеми.

Уи нэгу къыщіэбгъэхьэ зэрыхъунумкій, иджырей спелеологхэр, «щіыщіагъырыкіуэ гъуэгуанэр къыфпоплъэ» яжепіамэ, здынэмысыфын щымыі у апхуэдэщ. Зыхэт Іуэхум хыхьэу, абыхэм я кІуапІэщ бгы лъабжьэхэм зыщІэзыгъэпщкІуа гъуэжлау-гъуэдыджхэри, щиухыр къыпхуэмыщіэ, зи кіэм унэмыплъысыф бгъуэнщіагъ абрагъуэхэри, мылым хуэдэу щІыІэ щІыщІагъыпсхэм я къежьапІэхэри. КъыжыпІэ зэрыхъунумкІи, спелеологием телажьэ Іэщіагъэліыр зи зэмыліэужьыгъуагъэкіэ зэхуэмыдэ бгъуэнщ агъхэр къэзыхутэ ик и зыдж геологш.

Зи гугъу тщІы унэтІыныгъэр къыхэзыхахэм я къалэн нэхъыщхьэр зыхуэгъэзар зыхэт зекІуэм къриубыдэу зыщіыхьэ гъуэжлаухэм, здыпхыкі бгъуэнщіагъхэм къыщІагъуатэ, къыщыкъуах пкъыгъуэхэр щызэпаплъыхьыжыфын лъэщапіэ-лабораторэхэм нахьэсынырщ, а Іуэхум хуэІэижь щІэныгъэлІхэм я пащхьэ иралъхьэнырщ.

Спелеологием зи гъащ эр тезухуэну гукъыдэж зыщ а дэтхэнэми, гу зэрыкіуэціылъым и мызакъуэу, и Іэпкълъэпкъри а ІэщІагъэм хуэгъэпсауэ щытын хуейщ. Къищынэмыщlауэ, жэщ-махуэ имыlэу, зыгъэпсэхугъуи къы-худэмыхуэу, зыбгъэдэува lэнатlэм щыпкъэу хущытыпхъэщ. Иттани, къыхэгъэщыпхъэр аращи, спелеологыр и лэжьыгъэм, апхуэдиз гугъуехьыр щызыгъэгъупщэжу, хьэлэмэтрэ дахагъэу куэд дыдэм щаlуощlэ. Мыри къыжыlапхъэщ. Дыщыпсэу зэманым щlы щlа-

гъым щыплъагъунур бгъуэнщІагъ-гъуэдыдж пэлъытэу езы щіыуэпсым къигъэщіахэм я закъуэкъым, атіэ, я гъащіэм, я зэхэтыкіэм къыхэкіыу, ціыхухэм яухуахэми уащыіущіэнущ. Иужьрейхэм яхэтщ ліэщіыгъуэ блэкіахэм псэуахэм къащіэна къалэжьхэм яіа уэрамхэри, лъэхъэнэ зэхуэмыдэхэм къриубыдэу зауэ Іуэхум хуащ а зыгъэпщкІупізу ябгынэжахэри, псы жапізу зэхэлъэхъэжахэри.

Дыщыпсэу зэманым спелеологхэр ядолажьэ щіым и зэхэлъыкіэр зыдж геологхэми, ухуэныгъэ зэмылізужьыгъуэхэр къезыхьэжьа ІуэхущІапІэхэми, археологием хуэ-Іэйжь къэхутакіуэхэми. А псом къыхэкіыуи гурыіуэгъуэщ, спелеологыр зи акъылыр жан, шыІэныгъэ ин зыбгъэдэлъ, и Іэпкълъэпкъымкіи псыхьа Іэщіагъэліу щытын зэрыхуейри, иджырей дунейм куэдым щагъуэт тыншыгъуэхэм хуэдэхэр ІэщІыб зыщІыфу зэрыщытыпхъэри.

КЪУМАХУЭ Аслъэн

Украинэм ещэ... къыхуаутІыпщ Іэщэр

ПВО-м пхрыкІыфыркъым.

АдэкІэ къэхъур детектив гъэщІэгъуэным хуэдэщ. КъызэщІэнэри, кхъухьлъатэр къехуэхащ дакъикъэ 40 нэхърэ нэхъыбэкІэ уэгум хэмытауэ. Зыгуэрым Израилым лъыджэщ: къутар дзэм ей е и разведкэм хъыбар иримыабы зыгуэркіэ пыщіа маши- гъэщіауэ піэрэ абы ишэмрэ нэкъым, дэнэ атІэ Іэщэр зыхуишэмрэ ятеухуауэ. Мыпкъыздикіар? Украин ком- хуэдэхэм деж Тель-Авив чэнджащэркъым: куэдрэ псынщізу икіи ткіийуз Іуэхур зэфІех. Ауэ хэт езыгъэщІар? Куэдым шэч къытрахьэркъым ар Украинэм и контрразведкэм и унафэщју щыта икји зыхъумэжыныгъэмкІэ министерствэм и тасхъэщ эх къузыщыхъумэнымкІэ дамэм (ГУР) и Іэтащхьэ Букъарухэр. Ауэ абы ущ Іэмыуп- данов Кирилл и ныкъуэщІэми хъунущ: Алыджым и къуэгъу нэхъыщхьэ Баканов Ивану зэрыщытым.

Къэралыгъуэ иІэ зэрыхъурэ щІэкІынут кхъухьлъатэм и Украинэм нахуэуи Іэщэхэр пэжыпІэкІэ ишэм... Дунейпсо прессэм итхым ещэ икіи сыт щыгъуи а Іуэхур ятепщІыхьмэ, кхъухьлъатэм екІуэкІащ Шынагъуэншаилът псори зэхэту ракетэ гъэмкіэ ізнатіэм (СБУ) и нэіэ комплекс 12 - «Стингер» щэ тету. Хуабжыу фейдэ хэкlыныкъуэ, «Джавелинэу» щэ пІэт. АршхьэкІэ зауэ зэманыр хуэдиз, хамэ къэралхэм ша- тегъэщіапіэ ищіри, ГУР гуэр щіа нэгъуэщі іэщэ щіэрыпс- къыкъуэкіащ икіи контразхэр. А псом доллар мелуани ведкэр ІуигъэкІуэтащ. Ипэ-9 къыщІахыфыну щытауэ рейр апхуэдизкіэ лъэщ хъуа-хуагъэфащэ. Черновцы щи, СБУ-м и унафэщІ Бакатин Иван и къулыкъум тригъэкІыирашри, а Іэщэхэр Румыфащ (щысабийм Зеленскэм и нием и щІыналъэмкІэ Сернагъэсащ, иджы ныбжьэгъуати, абы зыри elусэ кхъухьлъатэкІэ Бангладеш и мыхъуну къилъытэрт). Иджы лъэныкъуэмкіэ яхьырт. Га- илъ ищіэжащ, зи гугъу тщіы зетхэм ятххэр ди фІэщ хъу- хъыбарыр Израилым лъимэ, комплексхэр Палестинэм гъэlэсри. Хэбгъэзыхьмэ, ятх и «Хезболла» зэгухьэныгъэм офицерхэм я унэу Винницэ Іэрагъэхьэнут: абы и ракетэ дэтым ракетэкіэ еуэну Уры-ІэрышІхэр Израилым и сейм зэрызигъэхьэзырым

Бакатиныр щыгъуазэу щытауэ, ящыщхэр мыхъуу, ВВС-хэм ауэ ГРУ-м псалъэ жриІауэ.

цер нэхъыжьу тющіым нэс авиацэр Украинэм и щыгум щыхэкІуэдащ. УФ-м Зыхъу- щылъэтэфынукъым, ауэ абы мэжыныгъэмкІэ и министер- щыщу къэнахэр нэгъуэщІ ствэм къитащ: «Зрагъэпщам къэралхэм щыІэщ икІи абыхэм фІэмыкІ «Калибр» ракетэ- илъэтыкІыурэ дэни кІуэфыхэмкІэ офицерхэм я гарни- нущ. Яшэри нэхъыбэм Іэщэу зон унэм еуащ. А зэманым къыщокі. Абы егъэщіыліа абы Украинэм и ВВС-м я уна- къаугъэ япэу къа отащ нэмыцэ фэщіхэм щыщхэр Іэщэ къэ- политикхэм. Американхэми зыутыпщ хамэ къэралхэм я къащащ Іуэхур зыіутыр, ауэ лыкІуэхэм шепсалъэрт. Зэ- загъэІэуэлъэуакъым - езыхэм ІущІэр теухуат Украинэм Украинэм хуаутІыпщ ракекхъухьлъатэхэр, ахэр къызэ- тэхэм кlэлъыплъыну цlыхухэр рыраудых Іэмэпсымэхэр къе- щІагъу къудейщ. Ауэ, «и кІэм Зэјущіэм хэта псори яукіащ. лъзужьыншэу щыбзэх къохъу. Дунейм ирагъэхыжахэм ящы- Мазэ хуэдиз и пэкІэ Днепрощу щым я ціэхэр къраіуащ: петровск и іэщэ гъэтіылъыподполковник Константин, Бурдико Дмитрийрэ Макарчук тэхэр къызэрыраудых Іэмэп-Олегрэ. Зэрыхуагъэфащэм- сымэхэу кіэ, дзэ разведкэм, апхуэдэу къаритахэр. Иужькіэ щіыпіэ езы Будановым я жьауэм властхэм жаlащ а «фlыгъуэр» щІэту ахэрт Буковинэм егъэзыпіэ щэхухэр къыщызэіузы- къутауэ. Дэнэ иджы ахэр здэхар, иужькіэ ахэр Румынием- щыіэр? кІэ зэпрызышыр. Пэжу, ахэр кхъухьлъатэ къутам егъэ- куэду икІи пуду ярещэ хэт щІыліа Іуэхум хэтакъым, пщіэ хуейми. Дауи, нэхъ къызыхуэпщІ хъуну щхьэусы- щІэупщІэр террористхэрщ.

гъуэкіэ - махуищ ипэкіэ яунэгъуэщ дзэ ліэужьыгъуэхэм шынагъуэ къахукъуокі.

я бандитхэр ЗэрыгурыІуэ-Винницэ теухуауэ зэры- къызыхэкІыр. жаlэмкlэ, абы ГУР-м и офи- гъуэщи, граждан, транспорт гыным егъэщІылІа Іуэхухэм. нэс» зыкІэлъыплъа Іэщэхэри Пузыренкэ піэхэм ящыщ зым лъэуполковникхэу жьыншэу щІэбзэхыкІащ раке-КъухьэпІэм Урысейм и къарухэм зэтри-

Украинэм щадыгъуа Іэщэр Аращи, КъухьэпІэм и къэраля мехтывыш полон мех Мыбдеж белджылы щохъу ахъшэкІэ ящІа Іэщэр езыхэм контрабандэм ехьэл а Іуэхухэм я щхьэм къытехуэжынк 1э

> «Махуэкум» и къыдэкІыгъуэр зыгъэхьэзырар ШАЛ Мухьэмэдщ.

Япон зауэжьыр

БыдапІэ нэхъыщхьэр езыгъэубыдар епцІыжакІуэрт

VPЫC-Китай зэгүрыlуэныгъэм илкъ иткlэ 1898 гъэм Порт-Артур Урысейм илъэс 25-кІэ бэджэнду къратат, иужькІэ а піальэр игьэіэпхъуэну хуиту. Арщхьэкіэ япон зауэжьым зэрыщ идзэрэ илъэс иримыкъу ф эк а дэмык ыу а быдап эр епцыжакіуэм и зэранкіэ бийм иубыдащ.

Японхэм къайхъулІакъым урыс Маньчжур армэр псын-щІзу зэхакъутэну яІа мурадыр: абыхэм зауэлІ мин 200 хъу я гупым быдапІэ лъэщыр къыхуэщтэртэкъым. Къаухъуреихьа Порт-Артур деж бийм укlыгъэу, уlэгъэу цlыху мини 112-рэ, кхъухь 16 щыфіэкіуэдат. Лъы ягъажэу ар зыхъумэхэр топ 610-кІэ яхэуэрт къебгъэрыкІуэхэм. Абыхэм иджыри топышэ мин 200 къахуэнэжат. ХъумапІэхэм щІэлът хьэжыгъэ пут мин 50-м нэс, нэгъуэщІ ерыскъыхэкІхэр. Іэмал имыІэмэ, шы мини 3 хуэдиз яукІыу яшх хъунут. Арати, затын мурад яІэтэкъым.

Зы закъуэм и зэран

АПХУЭДЭ быдапІэ лъэщыр зы цІыху закъуэм бийм иригъэубыдащ. Порт-Артур японхэм етыным теухуа дэфтэрым Iэ тезыдзар Квантун дзэм и Іэтащхьэ генерал-лейтенант Стессельщ. Абы щыгъуэми унафэ ищ акъым быдап эр якъутэну, абы зыгуэри дашыну, кхъухьхэр Іуахуну - псори бийм Іэрыхьэн хуейт. Японхэм зэрыщытауэ къахуэнащ ерыскъы, Іэщэ-фащэ хъумапіэхэу щэхэр, электростанцыр, гъущі гъуэгу километр бжыгъэхэр, фіамыщі куэд, хьэлъэ зешэ кхъухь 50.

Иужькіэщ наіуэ къыщыхъуар 1904 гъэм дыгъэгъазэм и 19-м Стессель щэхуу японхэм зэрыхуэзар икІи быдапІэр яритыну зэрыхьэзырыр зэражриіар. Японхэм ар хуабжьу ягъэщІэгъуат. Гъэру яубыдыну урысхэм я бжыгъэр мини 10-м фІэмыкІыу хуагъэфащэрт, ауэ абыхэм я бжыгъэр мин 49-м щынэсам телъыджэ ящыхъуат: апуэдиз къарур ягъэужьыхат гугъу демыхьу.

Зи гугъу тщІы Іуэхухэр къэхъуным илъэси 3 иІэжу бригадэм и унафэщІ генерал Стессель хэтащ китай зыкъэзыІэтахэр зэхэзыпІытІахэм. Абы и зауэлІхэм къащтащ китай императорхэм я уардэунэр, нэхъ тэмэму жыпіэмэ, я хъугъуэфІыгъуэхэр зыщІэлъыр. Вице-адмирал Алексеев Евгений и унафэкІэ къуэнтхъхэр ябжащ икІи ятхащ. Псори дыщэ сом мин 800 я уасэу къыщІэкІащ. Ахэр Китайм и гуащІэрыпсэухэм я лъэпкъ къулеигъэт. ХъугъуэфІыгъуэхэр уардэунэм яшэжын е щахъумэн мурадкіэ Петербург и Эрмитажым щІалъхьэн хуейуэ къыпщыхъунт. АрщхьэкІэ генерал Стессель унафэ ищ ащ ахэр езым и зауэл хэр я къэрэгъулу Порт-Артур и цейхгаузым щ алъхьэну.

БыдапІэм зэрызитым теухуа дэфтэрым Іэ традзэным и пэкіэ, 1904 гъэм дыгъэгъазэм и 21-м хъумапіэм екіуэліаш шыгу 38-рэ. Штабс-капитан Стессель Александр (генералым и къуэ) яхэту гухэм хъугъуэф ыгъуэхэр иралъхьэри lyaшащ. Куэбжэм деж ахэр къэзыгъэувы а япон къэрэгъулхэм штабс-капитаным яригъэлъэгъуащ генерал Ноги Іэ зыщІидза дэфтэрыр: абы генерал Стессель хуит ищІырт и

«уней мылъкур» быдапІэм дишыну: Абы лъандэрэ хъугъуэфІыгъуэхэм я лъэужьыр бзэхащ.

Тезырыр

А ХЪУГЪУЭФІЫГЪУЭХЭР езым къызыхуигъэнэн мурадыр армырауэ піэрэ епціыжакіуэм Порт-Артур итыныр къызыхэкІар?

Стессель и судыр укікіэ ящіащ. Абы дамыгъэ, нагъыщэ псори трахащ. Арщхьэкіэ иужькіэ укіыр илъэси 10-кіэ лъэхъуэщым исыну къэзыгъэув тезыркіэ зэрахъуэкіащ. 1909 гъэм накъыгъэм и 6-м Николай ЕтІуанэм и унафэкІэ Стессель къаутІыпщыжащ. 1915 гъэм лІащ. ХъугъуэфІыгъуэхэр зы щІыпІи къыщыхэщакъым.

1945 гъэм щІышылэм и 2-м Порт-Артур щекІуэкІащ япон гарнизоным и дзэ парад. БыдапІэм закъызэритрэ илъэс 40 зэрырикъум и щІыхькІэ къызэрагъэпэща парадым къыщыщыпсалъэм быдапіэм и комендант генерал Отэ щіимыуфэу жиlащ ар къазэры зрыхьар генерал Ногирэ урыс гене рал Стессельрэ «зызэрызэхащІыкІам» куэдкІэ и фІыгъэу. Абы иужькіэ Стессель зэрыепціыжакіуэм шэч къы-

гезыхьэжынур хэт? Мис апхуэдэ зыгъэзэгъуэ ІэджэкІэ кудащ Урысейм и гхыдэр..

КъегъэлакІуэхэр Къэбэрдей-Балъкъэрым щызэхуос

Къэбэрдей-Балъкъэрым и Адыр-Су аузым и лъага-піэм Урысей МЧС-м и къегъэлакіуэхэм щрагъэкіуэкі альпизмэм теухуа урысейпсо зэхыхьэ. Абы хэтщ цІыху 72-рэ- ахэр ди къэралым и щІыналъэ зэмылэужьы-гъуэхэм щы ЭМЧС-м я къегъэлакіуэхэрщ. Зыщагъасэ метр 2300-рэ лъагагъым. Ахэр гуэшащ, альпинизмэмкіэ я разрядым ехьэліауэ, дэтхэнэ гупми инструктор-методист егъэбыдылІаш.

ПРОГРАММЭР Іуэху куэдкіэ гъэнщіащ - мылылъэм ирикІуэн, къырхэм зыщыгъэсэн, къуршыпс уэрхэм зэпрыкІын, зэпыщіауэ лэжьэн, страховкэ станцхэр къызэгъэпэщын. щытыкіэ гугъу ихуа хуэдэхэм дэіэпыкъуныгъэ ятын, нэгъуэщІхэри.

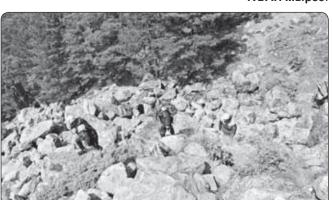
Къегъэлак Іуэхэм я квалификацэм елъытауэ зыгъэсэныгъэхэр щрагъэкіуэкі 2-А-м къыщыщіэдзауэ 5-А категорием хыхьэ маршрутхэм. Апхуэдэуи программэм хохьэ альпинист, медицинэ, психологие гъэхьэзырыныгъэм теухуа теорие дерсхэр.

Іуэхум кърикіуахэм елъытауэ къегъэлакіуэхэм я аттестацэ екіуэкіынущ, Урысейм Альпинизмэмкіэ и федерацэм и хабзэм тет разрядхэм ехьэліа квалификацэхэр фіа-

Мы Іуэхур ирагъэкІуэкІ къегъэлакІуэхэр гъэхьэзырынымрэ я зэфіэкіым хэгъэхъуэнымкіэ, ціыхухэр бгылъэ шІыпіэхэм къышегъэлынымкіэ яіэ іэзагъымкіэ зэхъуэжэнымрэ къэлъыхъуэныгъэ-къегъэлыныгъэ лэжьыгъэхэм зэрыхуэхьэзырыр егъэфІэкІуэнымрэ теухуауэ, - къыхигъэщащ зэхуэсхэм я унафэщІ - Урысейм и МЧС-м къегъэлыныгъэ - къызэгъэпэщыныгъэмкІэ и департаментым и лІыкІуэ Андреев Павел.

Зыгъэсэныгъэхэр Адыр-Су аузым щекіуэкіынущ шыщхьэуІум и 14 пщІондэ, - жиІащ Урысейм и МЧС-м и управленэ нэхъыщхьэу КъБР-м щыІэм и пресс-ІуэхущІапІэм и унафэщІ Бер Къантемыр.

КЪАН Мырзэ

Гъэлъэгъуэныгъэхэр

Унагъуэм я ІэдакъэщІэкІхэр

Мы махуэхэм Лъэпкъ му- ирокъу, Заур и лэжьызейм щагъэлъагъуэ Хъэ- гъэхэращи, япэу срихьэлізу лил зэщхьэгъусэхэм я аращ къэдабэм Іэдакъэщіэкіхэр - Заур ищіа сурэт гъэщіэгъуэнхэмрэ Фатия триха сабий сурэтхэмрэ. Гъэлъэгъуэныгъэр абыхэм тыгъэ хуащІащ Заур и адэ-анэм - Тузаррэ Жанзилэрэ. Ахэр зэрызэдэпсэурэ илъэс 60 щІыфыр. ирокъу.

- НОБЭ ди ІуэхущІапІэм и пэшым щытлъагъур Іуэху бгъэдыхьэкІэ гъэщІэгъуэнщ, - жиlащ зэlущlэр къыщызэІуихым музейм и унафэщ Накуэ Феликс. -Сабийхэм мыпхуэдэу сурэт тепхыныр зы гъуазджэ псо

сурэт зэрытращІыхьми, ар икъукіэ сфіэгъэщіэгъуэнащ. Си гуапэщ мыпхуэдэ лэжьыгъэ телъыджэхэр цІыхухэм заредгъэлъагъуфыр, ІэпщІэлъапщіэхэм я гуащіэм нэхъыбэ щыгъуазэ зэрыхуэт-

КъыкІэлъыкІуэу къэпсэ-лъапІэр хуит зыхуащІахэу Къэбэрдей-Балъкъэрым и цІыхубэ артист Думэн Мурадин, Аслъэн Михаил сымэ зыжьэу жаlащ Зауррэ я зэфіэкіыр Фатиярэ зэрылъагэр, ехъулІэныгъэ зэраіэр, дяпэкіи гуфіэгъуэрэ хэхъуэрэ щымы-

А гугъэхэр нэхъри щІе-

жыджэру хуокіуэ респуб-

Джэгугъуэм и етІуанэ ма-

Псынэдахэ щызэхэта зэпэ-

часть»-м.

пашэныгъэр

Бахъсэндэсхэр

«Автозап-

ХьэщІэхэм

щІэу псэуну зэрагуапэр. Зи сабийм щытхъуным зыщызыдзей адыгэхэм зэрахьэлу, Жанзилэ псалъэ щратым мащІэ дыдэущ и къуэмрэ и нысэмрэ я зэфіэкіым и гугъу зэришіар. Зы псалъэухакІэ абыхэм ехъуэхъури, адэкІэ захуигъэзащ зэlущlэм кърихьэліахэм, фіыгъуэу щыіэр къалъысыну зэригуапэри къыхигъэшаш. Нэхъыжьызыщигъэгъупщакъым иджыпсту къэралыр щытыкІэ гугъум икіэщіыпіэкіэ къикіыну, ди щІэблэр хъума хъуну зэри-

хъуэпсапІэри жиІэну. Зауррэ Фатиярэ я Іэдакъэщіэкіхэм иращіэкіа гухьэл ахэр күэдрэ зэбгрык ыжакъым. Удз гъэгъакІэ бзылъхугъэ Іэщабэ-Іущабэр (апхуэмыдэмэ, сабий цІыкІу дыдэхэм апхуэдиз сурэт телъыджэ хутехынт?) ягъэлъэпіащ, фэеплъ сурэтхэр зытрагъэхаш.

Езы Фатия псалъэ щратым, псоми фіыщіэ яхуищащ, и гуащіэм гулъытэ зэрыхуащ ар и гуапэ зэрыхъуар яжриlащ. «Цlыхур цыху щыжщ», - жиюу аўэ сытми жиlакъым адыгэм. Аращ зыхузэфІэкІынур цІыхум и къарур и фІэщ ищІыну», - къыхигъэщащ абы.

ИСТЭПАН Залинэ.

ЗэпэщІэтыныгъэ

Къэбэрдей-Балъкъэ- щхьэр яющюкауэ жыпю рым футболымкіз и чем- хъунуш. пионатым и гуп нэхъы**щхьэм и епщыкіупліанэ** гъэбыдэ турнир таблицэм джэгугъуэм хыхьэ зэlу- щхьэзакъуэ **щІэхэр зыгъэпсэхугъуэ** щызыубыда махуэ блэк ахэм зэхэташ.

ЯПЭ МАХУЭМ зэхэта ликэ чемпионатым и дыщэ зэпэщІэтыныгъэхэм ящы- медалхэм. Иужьрей джэгушу «Кэнжэмрэ» «Псыкуэд- гъуэм зэшхьэщыкІыныгъэ Марвил»-мрэ ирагъэкіуэ- мащіэ иізу ахэр ефіэкіащ кlам кърикlуэнур къэщlэ- «Малкэм». гъуейт. Зэхьэзэхүэр зэ- текІуэныгъэ къахуэзыхьа рыщІидзэрэ текІуэныгъэм и топитІри дигъэкІащ Бэчбо ІэфІагъыр зыхэзымыщІа Мурат. псыкуэддэсхэр Кэнжэ щыпэщіэтащ щіыпіэ коман- хуэм зэхэта зэіущіэхэм къадэм. Хэгъэрейхэми ехъу- рикІуа бжыгъэхэм зэхьэліэныгъэшхуэ я щіыбагъ зэхуэм и турнир таблицэм къыдэлътэкъым - епщы- зэхъуэкІыныгъэ халъхьащ. кІупліанэ джэгугъуэм ирихьэлізу абыхэм очкоиплі щіэтынгъэм щіыпіэ «Родяlэу арат. Зэныкъуэкъуны- ник»-м 4:2-уэ щытекlуащ гъэр икъукІэ топ дахэ куэд- Къэбэрдей-Балъкъэрым и кІэ гъэнщІауэ щытащ. Джэ- футбол командэ нэхъыщгугъуэм и топ нэхъыбэ дыдэ (12!) щыдагъэкІа зэІущІэр «Кэнжэм» и текІуэныгъэкІэ

иухащ. Зэlущlэр иухыху зэхэкlа-ъым «Шэрджэсымрэ» «Ислъэмеймрэ» я зэпэщІэтыныгъэм пашэныгъэр щызыубыдынур. Иджыри къыздосым зы текІуэныгъэ фіэкіа зимыіа хэгъэрейхэр зэщхьэщыкІыныгъэ мащІэ дыдэкІэ ислъэмейдэсхэм ефІэкІауэ гупхэр зэб-

гъэдэкІыжащ. Апхуэдэ дыдэ бжыгъэкІэ иухащ Къэщхъэтау щызэхэта «Логоваз»-мрэ «Тэрчымрэ» я зэlущlэри. Мыгъэрей зэхьэзэхуэм етІуанэ хэщІыныгъэр щызыгъуэта тэрчдэсхэр саугъэт нэхъы-

нейрэ зэlущІэм къыщыхэжаныкІащ Алий Бэчхъан, тіорытіэрэ налшыкдэсхэм я жагъуэ ящІащ Чэтбий Алимрэ УнащІэ Жантемыррэ.

Турнир таблицэм зэкІэлърызкІэ зэхъуэжауэ зэбгъэдэкІыжащ.

Къэбэрдей-Балъкъэрым

бжыгъэхэр

КъыкІэлъыкІуэ щэбэтымрэ тхьэмахуэмрэ зи чэзу джэгугъуэхэр зэхэтынущ. А махуэхэм зэдэджэгунущ: шыщхьэуlум и 6-м - «Урыху» «Кэнжэ», «Автозапчасть» -«Псыгуэнсу», «Искра» «Малкэ», «Къэбэрдей» -«Спартак-Д»; шыщхьэу/ум и 7-м - «Тэрч» - «Родник», «Ислъэмей» - «ЛогоВАЗ», «Псыкуэд-Марвил»

«Шэджэм-2». ЖЫЛАСЭ Замир.

Къэбэрдей-Балъкъэрым футболымкІэ

и чемпионатым и гуп нэхъыщхьэм зэхьэзэхуэр зэрыщекіуэкіыр

	Командэхэр	Дж.	Къ.	3.	ΦΙ.	T.	Ο.
1. 2. 3. 4. 5.	«Автозапчасть» «Родник» «Тэрч» «Искра» «Логоваз» «Спартак-Д»	13 13 13 13 13 13	12 10 10 9 8 6	1 2 1 0 1 4	0 1 2 4 4 3	62-9 57-14 55-16 47-26 30-25 40-23	37 32 31 27 25 22
7.	«Малка»	13	7	0	6	40-29	21
8.	«Шэджэм-2»	13	5	3	5	30-42	18
9.	« <mark>У</mark> рыху»	13	5	2	6	32-34	17
0.	«Псыгуэнсу»	13	5	2	6	34-40	17
11.	«Ислъэмей»	13	5	1	7	35-48	16
2.	«Шэрджэс»	14	2	2	10	22-61	8
3.	«Кэнжэ»	13	2	1	10	30-50	7
4.	«Къэбэрдей»	13	2	0	11	18-55	6
15.	«Псыкуэд-Марвил»	13	0	0	13	17-77	0

НэхъыфІхэм

Лъахэхутэхэу Котляровхэ Викторрэ Мариерэ Урысейм и тхылъ тедзапіэхэм я зэгухьэныгъэм (АСКИ) къыбгъэдэкІ дамыгъэ къыхуагъэфэщащ.

ЗЭШХЬЭГЪУСЭХЭМ къыхуагъэхьа телеграммэм щІыгъущ «Илъэсым и тхылъ нэхъыфІ-2021» сертификатыр. Ар зи щыхьэтыр «Кабардино-Балкария: чудо природы. По достопримечательным местам республики, которую называют заповедником мировой истории» я лэжьыгъэр Урысейм и тхылъ тедзапіэхэм я зэгүхьэныгъэм мыр зэрыхигъэхьарщ къыщыдагъэкlа тхылъ нэхъыф 50-м.

КъыжыІапхъэщ, иужьрей илъэсипщІым а зэпеуэм Котляровхэ я цІэр къызэрышраlуэр, тхылъхэм я фІагъыр къызэрыщалъытэр. Къапщтэмэ, иужьрей мазитІым къриубыдэу зэщхьэгъусэхэм я лэжьыгъэхэм ехьэліауэ къаіэрыхьа ещанэ дамыгъэщ Москва мэкъуамыр. уэгъуэм щекІуэкІа «Красная площадь» фестивалым хыхьэу къызэрагъэпэща «Лучшее региональное издание» зэпеуэм и дипломыр къыхуагъэфэщащ Котляров зэщхьэгъусэхэм къыдагъэкlа «Легенды, сказания, сказки» лэжьыгъэм («Кавказ» серием щыщу). КъищынэмыщІауэ, а тхылъым къыхуагъэфэщащ «Лучшее издание для детей и юношества» Іыхьэм и щІыхь тхылъыр.

ТЕКІУЖЬ Заретэ.

«Си къцажэ Псыкізху къыдэплъз»

Апхуэдэ щіэту Псыкіэху къуажэм щекіуэкіащ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэр, Бахъсэн районыр илъэси 100 зэрырикъум хуэгъэпса фестиваль дахэ. Щэнхабзэм и лэжьакіуэхэмрэ къуажэдэсхэмрэ къызэрагъэпэщат Къэбэрдей-Балъкъэрым лъэпкъхэм къагъэсэбэп хьэпшыпхэм ехьэліа декоративно-прикладной гъэлъэгъуэныгъэ.

ЩЭНХАБЗЭМКІЭ унэм и утыкум деж щагъэлъэгъуащ адыгэ ІэпщІэлъапщІэхэм я ІэрыкІхэр. Творческэ гупжьейхэм я гъэсэн ныбжьыщ Іэхэу лъэпкъ фащэхэмкІэ хуэпахэр тепсэлъыхьащ республикэм щыпсэу лъэпкъхэм я шхыныгъуэхэм, ягъэлъэгъуащ я хабзэхэмрэ ІэдакъэщІэкІхэмрэ, къызытепщІыкІахэр зэлэжьу щытахэр.

Концерт дэгъуэ ягъэхьэзырат республикэмрэ районымрэ я артист цІэрыІуэ-хэм. Абыхэм ягъэзэщІащ я щІыналъэм хуаІэ лъагъуныгъэм, хэкупсагъэмрэ Къэбэрдей-Балъкъэрым и щІыуэпс телъыджэмрэ къызыхэш макъамэ дахэхэр.

Махуэшхуэ зэхыхьэр езыгъэкІуэкІхэр тепсэлъыхьащ къуажэм и тхыдэм, къызэхуэсахэм ягу къагъэкІыдоблесть» медалыр зы-

хуагъэфэщахэу Науржан хэу Лу Валерэрэ Тхьэмокъуэ щхьэм и дэlэпыкъуэгъу Ало Лёля, Агарковэ Дарье, Би- Заурбэчрэ. сакаевэ Зое, Байказиев - Бахъсэн районым и дэт-

Хьэмид, Байказиевэ Іэми- хэнэ къуажэри гъэщІэнат. Нанушэ Ларисэрэ Ща- гъуэнщ. Ди зэхуэдэ тхыдэм уэ Чэримрэ къратащ Гуа- емылъытауэ, дэтхэнэ щіэдэкі Бэракъ Плъыжьым къуажэми езым и щыіэкіэ, и орденыр, Лу Мухьэмэд псэукІэ иІэжщ. Дэтхэнэ къыхуагъэфэщащ «ЩІы- къуажэми къадекіуэкі щэнхьым и дамыгъэ» орденыр, хабзэ къулейр фестивалхэм Бешто Хьэсэн - Лэжьыгъэ щагъэлъагъуэм и мыза-ЩІыхым и орденыр, Сос-къузу, езы жылэм теухуа налы Анатолэ «КъБР-м хъыбар убгъуахэри утыку щІыхь зиІэ и ухуакІуэ» цІэ кърахьэ. Нобэ ар екІуу лъапіэр къыфіащащ. Псы- яхузэфіэкіащ ПсыкІэху Мамырыгъэ, ирогушхуэ шыпсэухэм. щІэныгъэмрэ щэнхабзэмрэ гуапагъэрэ ефІэкІуэныжаш абы къыдэкіа ціыху зегъэужьыным зи гуащіэ гъэрэ къуажэдэсхэм! цІэрыІуэхэр: «За трудовую хэзылъхьая къуажэгъухэми ехъуэхъуащ Бахъсэн район чэткІэ. - щІэныгъэхэмкІэ кандидат- администрацэм

Арсен.

Къуажэ администрацэм и Іэтащхьэ Мамхэгъ Хьэчим къахуеблэгъа хьэщІэ лъапізум фіьщіз яхуищіащ. зэщіэіэтарэ гуапэу дипломрэ ахъшэ саугъэтрэ иритащ къуажэ школым и 9-нэ классыр къэзыуха, «Путь к Олимпу» атлетикэ хьэлъэмкІэ урысейпсо зэхьэзэхуэм япэ увыпІэр къыщызыхьа БжэныкІэ Аде-

Іуэху гуапэр иухащ адыгэ джэгүрэ лъэпкъ шхыныгъуэхэр зытелъ Іэнэ беры-

УЭРДОКЪУЭ Женя

хьэм и щІалэгъуалэ гупым. Иджырей гъэ джэгугъуэм топ дахэ куэдкІэ и командэм къыдэщіхэр егъэгушхуэ «Искра»-м. И унэ щыіэу абы бжыгъэшхуэкіэ хигъэщіащ ящыщу къалъытэ гуащІэхэр йокІуэкІ Налшык и «Къэбэрдейр». Хэгъэрейхэм ящыщу плІэ-

ХьэщІэхэм жэуапу иратыжыфа топ закъуэр зи фІыгъэр Гуэнгъэпщ Аслъэнбэчщ. хьэужьу къыщыкІуэ «Псыгуэнсумрэ» «Урыхумрэ» зэрытемыгъэкІуауэ, топ зы-

футболымкІэ и чемпионатым и гүп нэхъыщхьэм и епщыкіупліанэ джэгугъуэм зэхэта зэlущlэхэм мыпхуэдэ кърикlуащ: «Кэнжэ» (Кэнжэ) - «Псыкуэд-Марвил» (Псыкуэд) **7:5**, «**Шэрджэс**» (Шэджэм) «**Ислъэмей**» (Ислъэмей) -4:3, «ЛогоВАЗ» (Бабугент) -

«Тэрч» (Тэрч) - 4:3, «Малкэ» (Малка) - «Автозапчасть» (Бахъсэн) - 1:2, «Родник» (Псынэдахэ) - «Спартак-Д» (Налшык) - 4:2, «Искра» (Алътуд) - «Къэбэрдей» (Налшы́к) - **10**:**1**, «**Псыгуэн**су» (Псыгуэнсу) - «Урыху» (Урыху) - 1:1.

кІэхудэсхэр

Бзыбэ-Бзыпэ

КъухьэпІэ Кавказым и псыежэх нэхъ ин дыдэхэм ящыщщ. Абхъаз Республикэм и щІыналъэм щожэх. Шытх Нэхъыщхьэм хиубыдэ Аданге шхьэдэхыпіэм (метр 2300-рэ и лъагагъщ) тенджыз ФІыціэмкіэ гъэза и джабэ задэхэм къапыткіу псы къуэпсхэмкіэ а щіыпіэм зыкъыщызэщ Іекъуэри, Пицундэ хытІыгуныкъуэм деж. хуэищхъэрэу, псышхуэм щыхолъэдэж.

ЛЪАХЭХУТЭХЭМ къызэралъытэмкІэ, километри 112-рэ зи кІыхьагъ псы ежэхым фІащар ІыхьитІу зэхэухуэнащ. «Бзы» пычызэрыхэтыр «псы» мыхьэнэ иІэущ. Абы къыкІэлъыкІуэ «пэ» Іыхьэри, зэрынэры-

«пэ» псалъэрщ, мыбдежым теlукlагъэнур зи гугъу тщІы къыщрагъэкІри «псым и псышхуэм хым и хэлъэхэхуэжыпіэ» жыхуиіэрщ. дэжыпіэрщ. лъагъущи, зэхэгъэкІыгъуей- Зэрыхуагъэфащэмкіэ, мы

гъуэр убыххэм я бзэм къым - ар адыгэбзэм хэт фІэщыгъэр япэщІыкІэ зы-«бзы»-рэ ФІэщыгъэр

«бэ»-vэ зэхэvхvэнаvэ жызы Іэхэри щыІэщ, псы ежэхыр и кІыхьагъкІэ уэру икІи псыбэу зэрыщытым къы-

Бзыбэ зыдэт кІейр (къуэладжэр) и кlыхьагъкlэ да-хэкlейми, абы и нэхъыбапІэр апхуэдизу зэвщ, шынагъуэщи, ціыху кіуапіэу зэрыщымытыр нэрылъагъущ. И псыхъуащхьэхэм дэс къуажэ ціыкіу зытіущым унэсын папщіэ, тіуащіэм и нэхъ бгъузапІэхэм жыжьащэу къапэпкІухьын хуей

Хы Іуфэм къыщегъэжьауэ, псышхуэм Іуту бгы-щхьэхэмкІэ дэкІ автомо-биль гъуэгум Юпшарэ псыр Бзыбэ шыхэлъэдэж шІыпІэм деж къыщыщІэдзауэ лъэныкъуэкІэ зрегъэзэкІри, совет лъэхъэнэ лъандэрэ туристхэм хуабжьу къагъэунэхуа Рицэ хыжьеймрэ абы адкіэжкіэ, нэхъ лъагэжу щыІэ Ауадхарэ зи фіэщыгъэ псы итыпіэхэм уахуешэ.

КЪУМАХУЭ Аслъэн.

Фэеплъыр зэрагъэпэщыж

лъыр зэгъэпэщыжыным, ар здэщыт нукъым, дунейм и щытыкlэ зэмы**шіыпіэр къэгъэщіэрэщіэжыным, абы** лізужьыгъуэхэми я зэран екіынукъым. и Іэгъуэблагъэр зыхуей хуэгъэзэным Абы иужькіэ фэеплъым и екіуэліапіэхэр Жанхъуэтекъуэ къуажэм щокіуэкі.

А ЛЭЖЬЫГЪЭР къызэгъэпэща зэрыхъур зригъэлъэгъуащ Бахъсэн щІына- мыщІэу ягъэувыну я гугъэщ. лъэ администрацэм и Іэтащхьэ Балъкъыз Артур. Хуагъэува піалъэм лэжьа- абы и Іэгъуэблагъэр зэпэщ щіыным кІуэхэр къызэритІасэм, Іуэхум зэрехъуехьэліауэ абыхэм абдеж щепсэлъыліащ къулыкъущІэр.

Фэеплъым телъ лэчыжьыр трах, ар зытет лъабжьэр ягъэбыдэ. ІэщІагъэліхэм зэрыжаіэмкіэ, абы дяпэкіэ

Хэку зауэшхуэм хэк үэдахэм я фэеп- трак үзэн ү и үзгээр жый бгээм и пхээхытеухуа лэжьыгъэхэр щІэгъэхуэбжьауэ зэlузэпэш ящІынущ, тетlысхьэпlэхэр ягъэувынущ, щхъуантІагъэхэр куэду Іэгъўэблагъэр жэщкіэ щыхасэнущ, къэзыгъэнэхуну уэздыгъэхэр

Фэеплъыр зэгъэпэщыжыным икІи текІуэдэну мылъкур «Зи псэр Хэкум ухуэныгъэхэр зэрекіуэкіым щіэзытахэм я фэеплъыр хъумэныр» зи фІэщыгъэ къэрал программэм къыхокі. Лэжьыгъэхэр 2023 гъэм Текіуэныгъэм и махуэм ирихьэл эу зэф агъэк ыну я мурадщ.

ЩХЬЭЩЭХУЖ Инал.

Жаннэщ.

Редактор нэхъыщхьэ ЖЫЛАСЭ Заурбэч

Редколлегием хэтхэр:

ЖьэкІэмыхъу Маринэ (унафэщІ-редактор), Ширдий Маринэ (унафэщІ-редактор), Къаншокъуэ Эллэ (жэуап зыхь секретарь), Къардэн Маритэ, Къумахуэ Аслъэн, НэщІэпыджэ Замирэ, Чэрим Марианнэ, шамешеахШ.

Езыгъэтхахэр «Адыгэ псалъэ» газетыр КъБР-м и Парламентымрэ Правительствэмрэ ирагъэтхащ (учредителхэр).

КъыдэзыгъэкІхэмрэ редакцэмрэ я хэщІапІэр 360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Налшык къалэ,

Лениным и уэрам, 5

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхъыщхьэм, секретарым - 42-56-19; унафэщІ-редакторхэм - 40-48-54, 40-06-33; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82; секретариатым - 42-22-66.

КЪУДАМЭХЭМ: политикэмкІэ, жылагъуэмрэ лъэпкъ ІуэхухэмкІэ - 42-22-86; къуажэ гъащІэмрэ экономикэмкIэ-42-57-59; шэнхабзэмкIэ-42-75-36; егъэджэныгъэмрэ щІэныгъэмкІэ - 40-15-31; хъыбарыщІэхэмрэ спортымкІэ - 42-22-88, 42-60-53, 42-22-89; зэдзэкIакIуэхэм - 42-21-88; корректорхэм - 42-60-27; ЭВМ-м и операторхэм - 42-22-84; компьютер ІэнатІэм - 42-26-41; сурэттеххэм - 42-75-78,

Теддзэ тхыгъэхэм къыщыхьа бжыгъэхэм, къыщаІэта Іуэхугъуэхэм я пэжагъымкІэ ахэр зытхахэм нэсу жэуап яхь. Авторхэмрэ редакцэмрэ я Іуэху еплъыкІэр зэтехуэ зэпыту

шыткъым. Газетыр Іэ тезыдзахэм яхуэхьыныр и пщэ дэлъщ КъБР-м федеральнэ пощт зэпыщ Гэныгъэхэмк Гэ и управленэм. Тел.: 76-01-28, 76-01-10

Газетыр 2016 гъэм дыгъэгъазэм и 19-м Печатым и хуитыныгъэр хъумэнымкІэ Къэбэрдей-Балъкъэр щІыналъэ ІуэхушІапІэм ПИ №ТУ07-00117-м шІэту ятхаш

Зы илъэсым газетыр 156-рэ къыдокІ «Издательство «Южный регион» ООО-м щытрадзащ. 357600, Ставрополь край, ЕсэнтІыгу къалэ, Никольскэ уэрам, 5-А

Мы къыдэкІыгъуэм елэжьахэщ: жэуап зыхь секретарым и къуэдзэ Джатокъуэ Марьянэ, корректорхэу Щоджэн Иннэ (1, 2-нэ нап.), Щоджэн Заирэ (3, 4-нэ нап.). КомпьютеркІэ газетым и теплъэр ящІащ Ныр Саидэ, Щомахуэ Марианнэ, сурэтхэм елэжьар Бицу

Номерыр «Адыгэ псалъэм» и компьютер ІэнатІэм щагъэхьэзыращ. Газетым Іэ традзэн хуейщ сыхьэт 20-м,

щытрадзар сыхьэт 20.00-рщ. Индексыр П 5894 ● Тираж 1783 ● Заказ №1571